

4127

6373

BIBLIOTECA
TEATRULUI
NAȚIONAL

FRANZ MOLNAR

DIAVOLUL

COMEDIE IN CINCI ACTE

TRADUCERE DE

P. GUSTI

EDITATĂ DE INSTITUTUL DE ARTE
GRAFICE ȘI EDITURĂ „MINERVA”

No. 6

35 BANI

SIRATO

T I 277

~~264207~~
264207

DIAVOLUL
COMEDIE ÎN TREI ACTE

Charles Yvie
c. 1. 1. 1.

cretes 23/5-1923

BIBLIOTECA TEATRULUI NAȚIONAL
EDITATĂ DE INSTITUTUL DE ARTE
GRAFICE ȘI EDITURA „MINERVA“

No. 6.

FRANZ MOLNAR

DIAVOLUL

COMEDIE IN TREI ACTE

BUCUREȘTI

«MINERVA», Institut de Arte
Grafice și Editură, B-dul Acade-
miei, 3. — Str. Edgar Quinet, 4.

1913

2746
80
ST 7 N 50

327/80

PERSOANELE

Diavolul

Hans

Alfred

Andreas

I-iul domn

Al II-lea domn

Iolanta

Mizzi

Elsa

I-a doamnă

A II-a doamnă

A III-a

A IV-a

Un servitor

ACTUL ÎNTÂIU

SCENA I.

HANS, ANDREAS, MIZZI.

(Scena rămâne câte-va clipe goală, apoi intră Hans cu pălăria și paltonul).

HANS. — Andreas! (Andreas vine din atelier) Unde rămăseși?

ANDREAS. — Nicăeri.

HANS. — Ușa-i vecinic dată de perete (Andreas se duce în atelier și îi aduce o haină de casă).

(Hans, strigând după el) Jurnalul (îl găsește pe masă) Te-ai întors? (Andreas se întoarce și îi ajută la îmbrăcat).

(Hans aprinzând o țigaretă). Fracul e călcat?

ANDREAS. — Îi trimite croitorul peste un ceas.

HANS. — Bine (îi dă parale) Uite o coroană. Cumpără-mi o cravată albă... Poți să iei pe cea veche de probă (Andreas vrea să plece).

HANS. — Ia stai! Scoate-mi o cămașe de frac, un guler și niște manșete... pe pat.

Caută apoi butonii cei mici de sîdef, trebuie să

fie în sertarul de sus într'o cutie de chibrituri...
Stai! Dă-mi înapoi coroana.

N'ați zece! Cumpără-mi îndată o pereche de mănuși de bal... albe... No. 7. Stai! Du-te mai întâi în atelier și pune scaunul venețian pe estradă; D-na Zanden vine să pozeze la 3 ore... și atunci să nu mă mai supere nimeni (În timpul ăsta s'a trântit pe divan)
Așa!

ANDREAS. — (Pune o serumieră pe măsuta de lângă divan)
Mă rog, conașule.

HANS. — Ce mai ie?

ANDREAS. — A venit Mizzi.

HANS. — Unde-i?

ANDREAS. — În atelier.

HANS. — Să se ducă acasă (Citește jurnalul).

ANDREAS. — (Se duce la ușa cu geamuri) Coniță, azi n'avem nevoie de D-ta. (Mizzi vine din atelier).

MIZZI. — Bună ziua. Azi nu pictăm?

HANS. — Nu. (În timpul scenei ce urmează stă cufundat în jurnal. Andreas a eșit).

MIZZI. — (Cam indispusă) Adio dacă e așa (Se duce pân la ușe și se întoarce) Dar mâine?

HANS. — Nici mâine!

MIZZI. — Adio. (Își șterge lacrimile) Nu mă mai iubești. Nu mai mă iubești.

HANS. — Iar începi.

MIZZI. — Nu mă mai iubești încă de astă toamnă. Am băgat de seamă... îndată ce ai început-o cu peisagele. Când iubești pictezi numai nuduri. Pricep eu ce însemnează când vine rândul peisagelor.

HANS. — Ești o găscă Mizzi.

MIZZI. — Apoi da, îmbrăcată, ori ce model e găscă.

HANS. — Hai du-te acasă.

MIZZI. — «Du-te acasă» Da, trimițe-mă la plim-
bare. Opt zile de când mă tot duc acasă fără să mă
fi desbrăcat. Da ce sunt eu? (Isbucnește în lacrimi, se
stăpânește imediat, cam amenințătoare) Știu tot.

HANS. — Uf! lasă-mă,

MIZZI. — Uite-te la mine! Privește-mă'n față!

Vrei să te însori? — Zi că nu, dacă-ți dă mâna.
Spune-mi-o verde.

HANS. — Nu!

MIZZI. — Firește! Cum o să'mi spui mie în față
tot ce faci? Dar eu știu tot. Ci-că o chiamă Elsa.
Zanden aia, nevasta prietenului tău a pus la cale
toate. Tăgăduiește dacă mai poți. Adică, la ce te
mai întreb; adevărul tot n'ai să mi'l spui.

HANS. — (Ironic) Inger plin de presimțire.

MIZZI. — Distinsă cucoană și Zanden aia! halal!
Rușine să-i fie. În loc să se încurce ea cu tine, îți
face vorba cu alta. — Spune'mi cel puțin că mă
iubești.

HANS. — (Afirmând) Hm.

MIZZI. — Hâmâie dumnealui (Încearcă să-i ia jurnalul
din mână) Amantul meu d'înaintea ta, Palm, hâmâia
mult mai frumos.

HANS. — Fiecare cum poate.

MIZZI. — Firește, așa vă purtați toți cu modelele
voastre. Las că știu eu de dragostea pictorilor. Cât
e sita nouă, auzi: dulceo, scumpo, Fornarina mea

Ah! Fornarino, ce spate, ce bust, ce mai linii! Și-apoi deodată începe să'ți găsească cusururi, pân'ce se pomenește că'ți zice: azi n'am vreme. Hop după aceea și peisagele la rând și.. finit! gata... Mă iubești?

HANS. — (Surizând) Da, soro.

MIZZI. — Fii drăguț. Făgăduiește-mi, cel puțin, c'ai să mă iei de nevastă. Uite, vezi. Palm era tot-dauna drăguț, totdauna 'mi făgăduia. Nu era ca tine. Ce Dumnezeu, adică noi să n'avem nici o bucurie? Acum iar te ostenesc, nu? Acum iar îți par găscă?

HANS. — Dar bine fetiço, mai întâi că dac'ai fi fost mai deșteaptă, nu te-ași fi iubit nici în ruptul capului — Vino 'ncoa, pocitanie mititică ce ești. (O sărută) Ei! acum fă bine și du-te acasă... Hai, du-te.

MIZZI. — Și mâine, iar nu? Și nici poimâine?

HANS. — Nu.

MIZZI. — Va să zică s'a sfârșit cu pozatul meu?

HANS. — O să trec diseară pe la tine. Tot nu mă duc la Zanden înainte de 11.

MIZZI. — Vrei să pictezi la noi? La lumina lămpei?

HANS. — Nu, lampa o stingem (Mizzi ese).

HANS. — (Aprinde din nou țigara, citește jurnalul, panză mică, apoi se aude tare clopoțelul. Hans sare în sus turburat) Andreas!

ANDREAS. — (Vine repede din atelier, iese pe ușa de intrare pe care o lasă deschisă) Mă duc!

HANS. — (Își potrivește legătura, mototolește țigaretă în

scrumieră, își așează părul și ese întru întâmpinare. Andreas nu se mai întoarce).

SCENA II.

HANS, ALFRED, IOLANTA.

HANS. — Scumpă Doamnă (Salută pe Alfred).

ALFRED. — (Grăbit) Petrecui pe Iolanta până aici, trebuie să plec numai decăt.

IOLANTA. — (Cum s'a uitat în atelier). Va să zică așa e la d-ta?

HANS. — Caraghios, nu'i așa? Prăvălie de vechituri.

ALFRED. — Puteai să începi cu ședințele altădată. Cum am așteptat șase ani portretul ăsta, puteam să-l mai aștept câtva timp. Dar pregătirile pentru diseară o enervează așa de mult pe Iolanta, încât am luat-o de acasă și am adus-o aici. Fă-ți idee: întâia serată în casa cea nouă.

IOLANTA. — Nu mai mergea, mereu am tot fost poftiți în dreapta și în stânga; trebuia să poftim și noi odată lumea.

ALFRED. — Ah! vedea-m'aș mâine de dimineată! Că zău nu fac haz de loc de seratele astea nesăbuite. Eu am învățat la Frebody, la Londra, ăla are 90 de milioane și n'a dat o serată în viața lui. Numai la noi vezi d'astea. Când să vin s'o iau pe Iolanta?

HANS. — Curând... Peste trei sferturi de ceas, nu se mai vede nimic.

ALFRED. — Va să zică? (Se uită la ceas).

HANS. — Cam pe la patru.

IOLANTA. — (Privind și arătând o schiță). Cine-i asta?

HANS. — Un model.

IOLANTA. — Aia pe care o întâlnirăm adineauri pe scară?

ALFRED. — Mizzi? Ia s'o văz (Vrea să se ducă la portret). Adică la ce? Minutele sunt prețioase (Căutând portretul și amenințând în glumă). De acum s'a isprăvit cu astea. Așa sper cel puțin. Mai ales că ești și tu vinovat întru cât-va că dăm serata de azi. Nu-i așa Iolanta?

IOLANTA. — Vezi bine. Azi înfârșit trebuie ca Hans să se îndrăgostească după Elsa.

HANS. — O să-mi dau toată osteneala. Va să zică de acum la jug; trebuie să mă 'nsor.

IOLANTA. — Bine c'a dat Dumnezeu! Eu o să fiu fericită.

ALFRED. — Eu, mai ales — și fata — și tu și toți.

HANS. — Să sperăm. Mititica e drăguță de tot.

IOLANTA. — Numai dacă...

HANS. — De mai spuneți o vorbă, o ador pe loc, lucru la care alt-fel nu sunt obligat decât diseară.

ALFRED. — Ei, eu mă duc. Agentul meu de la Triest poate să-mi telefoneze dintr'un minut într'altul, la patru sunt înapoi, drăguță. Să nu mai aibi nici o grije, toate au să fie orânduite cât se poate mai bine; cofetarul știe și el ce are de făcut, nu ai nevoie să te mai ocupi de nimic. — Cu bine.

HANS. — (Îl ține pe Alfred de mână). Nu ție-e teamă de loc să-ți lași nevasta aici?

ALFRED. — Să-ți spun drept? Mă grăbesc să plec numai fiind-că mi-e frică să nu mă răsgândesc și să iau pe Iolanta cu mine.

IOLANTA. — Ești gelos?

ALFRED. — Să mint? Nu. — Dar dacă nu mi-ar fi că par caraghios, v'ași zice: Copii, fiți cuminte! Adio! (Ese repede).

SCENA III.

HANS, IOLANTA.

HANS. — (A petrecut pe Alfred până afară. Se întoarce încue ușa și rămâne în picioare, tăcut. În clipa când apare Hans, Iolanta tresare, de-odată brusc; își trece apoi mâna peste frunte).

HANS. — Ce ai?

IOLANTA. — (Cu un răs ușor, nervos). Nimic... nimic...

HANS. — (Afectuos) Te-ai speriat de ceva?

IOLANTA. — (Tace).

HANS. — Atunci?

IOLANTA. — (Nervoasă) Mă simt așa de părăsită (Furburată ca și cum i-ar fi frică de el).

HANS. — Cum așa?

IOLANTA. — Am acuma aceeași senzație pe care am avut-o pe vremuri la Dresda, când m'a lăsat mama la pension și-a plecat. Rămâneam departe printre străini; trebuia singură să'mi port de grijă.

Și acum... D-ta știi... șase ani de zile m'am împotrivit să viu aici (Se uită împrejur). Adevărat cuib de vrăjitoare. Animale bizare, capete tăiate și d-ta în mijlocul lor ca meșter vrăjitor. Cât fu bărbatu-meu aci nici nu le băgai de seamă; dar de când s'a dus, mi se pare că toți ochii ăștia se țintesc asupra mea cu vrăjmășie,

HANS. — Cum se poate să fii așa de nervoasă? Vin aci atâtea doamne, să le fac portretul.

IOLANTA. Și la toate doamnele câte vin aci le faci portretul?

HANS. — Nu (Pauză).

IOLANTA. — Așa timp de șase ani, de când sânt nevasta lui și d-ta prietenul nostru, de multe ori a făcut pe gelosul în glumă. De data asta însă am băgat de seamă după tonul lui, că n'a mai fost o simplă glumă.

HANS. — Ți-e frică?

IOLANTA. — Nu! dar sunt pentru întâia oară aici... singură cu d-ta.

HANS. — Și trebuie odată să ne lămurim; o simt de câte-va săptămâni.

IOLANTA. — Păcat! A fost așa de frumos din parte-ne că timp de șase ani n'am schimbat nici-o vorbă despre asta.

HANS. — Când ți-am zis întâi: «Vreau să vii la mine să'ți fac portretul», d-ta te-ai roșit, te-ai uitat lung la mine cu totul alt-fel ca mai 'nainte.

IOLANTA. — Să nu mai vorbim de asta.

HANS. — Nu te teme de nimic. Dacă eu n'ăși

fi eu, aş înţelege spaima d-tale, dar aşa... acum putem fără frică să ne întoarcem cu gândul la toate cele petrecute. Şeşase ani, da, şeşase ani sânt de atunci. Eram meditator în familia bărbatului d-tale şi de faţă, când pentru întâia oară s'a deschis vorba despre însurătoarea lui Alfred cu d-ta. A fost în seara a-celeiaşi zile când noi doi...

IOLANTA. — (Pune încet mâna ei pe a lui, cu o imputare duioasă) Hans !

HANS. — Ne-am sărutat pentru întâia oară. Eram copii. Eu, un biet student, care dădeam lecţii lui Alfred şi d-ta o şcolăriţă şi mai săracă decât mine... De abia de ți se oferea din când în când câte-o ciocolată în casa milionarului. Acolo ne-am întâlnit noi, bieți copii de oameni nevoiași aruncați de vântul soartei în familia aceia mare și bogată. Eu sărac, d-ta săracă, amândoi copii de bogdaproste. Cât p'aci să se întâlnească și inimile noastre, când deodată pe d-ta te întâmpină un noroc neașteptat. Alfred îți mărturisi că e îndrăgostit nebun de d-ta.

IOLANTA. — Eră în seara...

HANS. — ...Zilei în care ne-am dat prima sărutare nevinovată, a cărei amintire însă, s'a șters de mult.

IOLANTA. — Da, Hans — a trecut — acum suntem oameni cu judecată și de atunci n'am mai vorbit despre asta.

HANS. — Nici o vorbă. D-ta te-ai măritat cu Alfred Ai înlocuit odăița din fundul curții, cu un palat. Eu am plecat la Paris ajutat de milionarii noștri. Când m'am întors, regăsiți ce e drept în ochii d-tale pri-

virea sărmanei fetițe de altădată, dar de sărutat... nu ne-am mai sărutat.

IOLANTA. — Să lăsăm astea, dragă Hans.

HANS. — Povestea s'a sfârșit. — Acum sunt prietenul bărbatului d-tale. — Ne-am văzut în fiecare zi și cu toate astea nici o vorbă, nici o căutătură. N'ași fi îndrăsnit nici odată să te rog să-mi pozezi fiind-că mă temeam. Asta e tot, și trebuie să mărturisesc: nu mi-e rușine că e tot.

IOLANTA. — Prieten scump și credincios.

HANS. — Firește! Acum așa-e că nu mai ți-e frică?

IOLANTA. — Mă speriasse numai tonul bărbatului meu. Intrevede legăturile noastre din trecut, dar nu mi-a dat niciodată să înțeleg. — Nu i-a făcut plăcere că a trebuit să mă aducă aici și asta l'a turburat. Și cu toate astea acuma sânt aici; de aceea mi-e frică. Dar nu'i așa că nu avem de ce ne teme? Nu ne mai iubim și e chiar drăguț din partea noastră că nu am uitat cu desăvârșire trecutul.

HANS. — Nici vorbă.

IOLANTA. — Căci dacă ne-am mai iubi, nu te-ai însurà. N'am dreptate?

HANS. — Ai.

IOLANTA. — Prin urmare, ai să te însori. Ai să fii fericit în căsnicie și atunci am să fiu și eu fericită, de oare ce dorința mea a fost să aibi și ți-am și ales o soție deșteaptă și frumoasă.

HANS. — Da, nici vorbă.

IOLANTA. — Și acum? (Respirând și cu tonul vesel). Bună ziua maestre, am venit să-mi faci portretul.

HANS. — Eri seară am făcut din gând o schiță a portretului d-tale. Oh, dar câte... câte n'am făcut. Acum însă te văd cu alți ochi.

IOLANTA. — De ce?

HANS. — Nu știu. Eri imi erai model numai, astă-zi imi ești și motiv. Astă-zi așa lucește privirea d-tale...

IOLANTA. — (Îl intrerupe) Hans, Hans, parcă ne înțelesesem; totul e uitat.

HANS. — Eartă-mă, trebuie să mă deprind mai întâi.

IOLANTA. — Ia-ți paleta și culorile. De oarece nu se poate altfel.

HANS. — Da. Îmi iau paleta și culorile.

IOLANTA. — Eu ce am de făcut?

HANS. — Înainte de toate să-ți scoți pălăria și jacheta (Vrea să-i ajute).

IOLANTA. — (Oprindu-l turburată) Nu, eu (Se privesc: panză, după aceia Iolanta își scoate pălăria)

HANS. — Îți parfumezi părul?

IOLANTA. — Eu? Niciodată!

HANS. — Va să zică e mirosul firesc al părului (Iolanta îl privește cu mustrare) Stătui prea aproape.

IOLANTA. — Îți place să faci studii?

HANS. — Da! Bărbatul d-tale ar dori bust?

IOLANTA. — Da. Eu aș fi vrut mai bine să mă faci întreagă, cu pălărie și toaletă de stradă.

HANS. — Vrea un bust desfăcut c'un șal pe umăr? N'are să fie tocmai potrivit dar... dar dacă așa vrea el..... (Ia din cuier mai multe șaluri) Uite am și pregătit o grămadă.

IOLANTA. — Atunci ?

HANS. — Atunci, portret bust, cu gâtul gol.

IOLANTA. — (Maşinal) Gol !

HANS. — Să ne grăbim... se 'ntunecă. Uite aici sânt şalurile, colo găseşti ace... eu mă duc în atelier până atunci,

IOLANTA. — Până atunci ? Până când ?

HANS. — Până ce... nici vorbă, dacă vrei să fii cu umerii goi, trebuie... se 'nţelege... bluza.

IOLANTA. — (Speriată) Crezi ?

HANS. — Fă ca la d-ta acasă. Eu încui uşa (încuie uşa de intrare) Aşa ! Acum mă duc în atelier şi uşa asta o încui d-ta singură până ce... (Stă în prag şi se uită în atelier) Cum mai ninge afară ! (Întoarce capul spre Iolanta).

IOLANTA. — (Zătăgănită) Ninge ?

HANS. — Foarte tare (Pauză)

IOLANTA. — N'ar fi.... n'ar fi mai bine să..... poate mâine.... sau.... nu prea mă simt dispusă astă-zî... (Luminată de un gând bun) Măine aş putea să iau cu mine şi camerista.

HANS. — Da, dar bărbatul d-tale o să întrebe din ce pricină.... dar bine, dacă încui uşa asta.... (Se uită din nou în atelier) Doamne Sfinte, cum mai ninge. Nămeţii ne iau toată lumina. Dar nu face nimic. Cel puţin mai câştigă ceva bieţii oameni săraci. (Toate acestea le-a spus încet şi sacadat, în timp ce şi îndreaptă privirile când spre Iolanta când spre fereasta cea mare din atelier. În acelaş timp, încurcat, se retrage încetul cu încetul jucându-se cu degetele pe pervazul uşei, în atelier, apoi închide cu precauţiune uşa după el. Iolanta, care până aci a stat cu spatele spre atelier, mută şi cu privirea ţintă înaintea ei, tresare şi se uită

spre ușa atelierului. Apoi luptând cu sine, se hotărăște, întoarce cheia dela ușa atelierului, vine încet în față, își deschee gulerul de la bluză, se sperie și strânge repede bluza la loc. Apoi șade, își desfăce bluza de tot fără s'o scoată însă. Incearcă șalurile își alege unul, apoi își scoate liniștită bluza, ca cineva care e sigur că e neobservat; vreă s'o pue pe rezemătoarea scaunului cel mare, se apropie de scaun, întinde mâna în care ține bluza tipă deodată speriată, se dă înapoi, scapă bluza jos și-și acoperă repede gâtul și umerii cu șalul. Din scaun se ridică rânjind Diavolul).

SCENA IV.

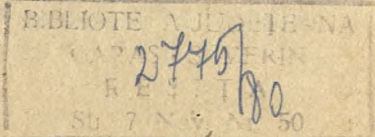
IOLANTA, DIAVOLUL.

(Diavolul are înfățișarea unui bărbat frumos, brun, elegant, între 35—38 ani. Dupe față se recunoaște clasica mască a diavolului. Fără barbă, oacheș, colțurile frunței ascuțite și pleșuve, sprințenile puțin piezișe, e înbrăcat cu cea mai desăvârșită eleganță modernă. Pantalonii sunt foarte strimți, ghețele foarte lungi, înguste și ascuțite. Haină strimță în talie și cu poalele lărgită în formă de clopot).

DIAVOLUL. — Pardon, v'a căzut ceva. (Ridică bluza de jos și îi o prezintă, închinându-se respectos. Iolanta îl privește cu spaimă și ia bluza mașinal). Vă cer... ertare.. am venit de la Lunch... Hans nu eră acasă... l'am așteptat aci... și m'a furat somnul. Sunt peste măsură de mâhnit, stimată d-nă, că am deschis ochii tocmăi în fața unei situațiuni asupra căreia buna cuviință mi-ar fi poruncit să închid măcar un ochi.

IOLANTA. — (Îngrozită, apoi mâniaoasă) Domnule!

DIAVOLUL. — (Rece) Pricep, d-na mea... E o bănuială răutăcioasă din parte-mi: d-voastră ați venit aici numai ca...

327/80

IOLANTA. — Să'mi fac portretul, d-le!

DIAVOLUL. — Odată am surprins pe o doamnă la un dentist. Și dânsa a respins cu indignare bănuiala mea, ceva mai mult, pentru a-și mântui onoarea, puse chiar să i se scoată un dinte sănătos.

IOLANTA. — Dar eu...

DIAVOLUL. — (Amabil) O, știu că d-voastră spuneți adevărul și sunt chiar liber să vă cred... cu toate că adevărul d-tale n'are tocmai stilul cerut ; ar trebui să fie gol cu desăvârșire... Și e numai pe jumătate gol.

IOLANTA. — (Revoltată). Nu pricep, domnule, cum de-ți îngădui să-mi vorbești astfel! Un om cu totul necunoscut mă surprinde fără veste și... (Se duce repede la ușa cu geamuri și o deschide) Hans!

SCENA V.

IOLANTA, DIAVOLUL, HANS. (Hans apare în ușe și privește surprins pe Diavol).

DIAVOLUL. — (Scurt și repede). Salutare!

HANS. — (Înaintează mirat). Sa... salutare.

DIAVOLUL. — Ce, dragă, nu-ți mai aduci aminte de mine? Montecarlo!

HANS. — Aha!

DIAVOLUL. — Și oarecare zi plină de peripeții...

HANS. — A, da. Când mi-am pierdut toți banii la ruletă. La spatele meu stătea un om cu privirea întunecată (Arată pe Diavol) Tu... chiar m'am speriat, de oarece mi se părea că te zărisem o clipă mai

înainte în locul crupierului, rânjind în momentul când am pierdut! Acuma însă 'mi aduc aminte foarte lămurit; stăteai în spatele meu și după ce am pierdut tot ce aveam, deși nu mă cunoșteai, mi-ai întins un pumn plin cu monede de aur.

DIAVOLUL. — Tu ai refuzat... dar din ochi mă rugai, mi-i cereai...

HANS. — După aceea însă...

DIAVOLUL. — După aceea i-ai luat și din ochi mă refuzai.

HANS. — În cinci minute, cu banii tăi, mi-am întors tot ce pierdusem. Și încă 20.000 de franci pe deasupra. Pumnul acela de aur avusese o putere magică. 'Mi-aduc aminte că aurul era foarte fierbinte când l-am luat în mână; ardea deabinelea.

DIAVOLUL. — Tu ți-ai plătit datoria și pe urmă m'ai invitat la «Souper» ceea ce eu, cu părere de rău, n'am putut primi, de oarece trebuia chiar în seara aceea să plec în Spania. Ți-am promis însă că o să te găsească când o fi să mai ai nevoie de mine și... iată-mă.

HANS. — Da, cu ajutorul lui Dumnezeu...

DIAVOLUL. — Nu. Fără. (Hans se uită incurcat).

DIAVOLUL. — Aștipisem mai adineauri colo pe scaun.

IOLANTA. — (Speriată) Însă... mi-aduc foarte bine aminte... scaunul era gol. Nu ședea nimeni pe el.

DIAVOLUL. — (Cu un ton care nu mai suferă reproșuri) Atunci se vede că m'am înșelat stimate d-nă. (Tăcere adâncă. Iolanta și Hans măsoară pe diavol cu priviri nesigure)

HANS. — (Incurcat) Poftim... șezi ! Să vă prezint !
Numele tău e...

DIAVOLUL. — (Intervenind cu vioiciune). Indiferent.
Numele are rost numai când purtătorul nu e de față.
Prin urmare alege ; Müller, Schneider, Durand, Meyer
dacă vrei, să zicem Müller și dacă-ți convine mai
bine, d-rul Müller.

HANS. — (Foarte incurcat) Doctorul Müller (Diavolul
sărută foarte respectos mâna Iolantei).

DIAVOLUL. — La dreptul vorbind acum ar trebui
să-iri iau pălăria și să mă închin cu plecăciune. Dar
simțul meu de tact mă îndeamnă în acest moment
greu să te mai supăr câtva timp cu persoana mea.
(Se așează).

IOLANTA. — Imi es din fire. (Deodată supărată) Hans
domnul acesta și-a permis...

DIAVOLUL. — (Repede) A murit de mult bărbatul
d-voastră ?

IOLANTA. — Nu sunt văduvă.

DIAVOLUL. — Atunci despărțită.

IOLANTA. — Nu domnule !

DIAVOLUL. — Atunci nu pricep cum de vă plân-
geți unei a treia persoane de o jignire ce vi s'a
adus. Asta e treaba bărbatului. (Lui Hans) Cu toate
că dacă poștești sunt și la dispoziția ta. (Își ia pălăria
după fotoliu cel mare) Dar în cazul acesta prea sti-
mată d-nă, ar fi o mărturisire.

HANS. — Ce însemnează toate astea ? Nu pricep..
Vii... nu știu de unde și cum... într'un chip ciudat

și te porți ca și când ne-ai fi prins... cum să zicem... în flagrant delict.

IOLANTA. — Da, da așa.

DIAVOLUL. — Acum puteți să fiți necuviincioși în bună pace, fiindcă nu mai pot să plec d'aici.

IOLANTA. — De ce nu ?

DIAVOLUL. — Fiindcă ar însemna : Vă las iar singuri, ertați-mă că v'am turburat. Rămâind însă aici, dovedesc că nu mă gândesc la nimic rău,

HANS. — (Protestând). Nu-i nevoie să dovedești nimic.

DIAVOLUL. — (Se înclină tăcut ; pauză penibilă). Atunci ; cum s'ar zice, e lucru lămurit — putem dar să vorbim de altceva... Ce frumos ninge ! (Pauză).

IOLANTA. — (Stă uimită în ușa atelierului).

DIAVOLUL. — Expui ceva anul ăsta ?

HANS. — (Silnic) Poate... (Pauză).

DIAVOLUL. — (Își aprinde o țigară). Permiteți stimată doamnă ? (Iolanta își revine din turburarea ei, intră repede în atelier și trânteste cu mânie ușa în urma ei).

SCENA VI.

HANS, DIAVOLUL.

DIAVOLUL. — (După o pauză). Hm. Ce femeie plină de foc ! Minunată femeie !

HANS. — (Eără a se uita la el). Da !

DIAVOLUL. — Păcat că nu'și iubește bărbatul. (Hans se întoarce repede spre el).

DIAVOLUL. — Se 'nțelege. Cum a dat de necaz, la

tine a căutat scăpare. (Hans aruncă necăjit serviciul de fumat pe masă).

DIAVOLUL. — Nu'și iubește bărbatul ! Prin urmare trebuie să fie un geniu ori... un idiot. Ambele specii n'au noroc în căsnicie. Femeii nu-i place să locuiască în catul de jos, prea i-ar fi ușor cuiva să intre pe fereastră în viața ei ; să se urce patru scări până la geniu, îi vine peste mână. Idealul ei rămâne... (Indică printr'o mișcare de mână nivelul mijlociu).. etajul de mijloc. (Hans se uită cu nerăbdare la ceasornic și merge spre ușa atelierului. Diavolul se așază liniștit într'un fotolin, se lasă pe spate și nepăsător scoate la rotocoale de fum).

DIAVOLUL. — Umerii ei îi văd acum pentru a doua oară.

HANS. — Cùm a doua ?

DIAVOLUL. — Intâia oară i-am văzut la Paris, la Luvru. Dar atunci erau umerii unei Afrodite. Nu-i așa ?

HANS. — (Necăjit) Nu știu.

DIAVOLUL. — (Cu ironie răutăcioasă) Pe cari umeri nu i-ai văzut ?

HANS. — (Nerăbdător). Pe aceia ai Afroditei i-am văzut.

DIAVOLUL. — Atunci, crede-mă pe mine, de oare ce eu am avut fericirea să-i văd și pe ai Afroditei și pe ai ei. Dela Alkamenes încoa cunosc numai un singur sculptor în stare să facă niște umeri așa de rotunzi.

HANS. — Cine ?

DIAVOLUL. — Trailul din belșug. Linii așa de gingașe și frumoase vezi numai la femeile care se

hrănesc bine. Prin urmare bărbatu-său e foarte bogat. (Hans plin de nerăbdare se duce iar spre ușa atelierului). Se îmbracă ?

HANS. — (Nervos). Da !

DIAVOLUL. — E oglindă în atelier ?

HANS. — Da !

DIAVOLUL. — Atunci e o femeie cinstită. (Hans se uită la el mirat).

DIAVOLUL. — O femeie care, chiar în fața oglinzii se îmbracă așa de încet, n'are deprindere la desbrăcat.

HANS. — Ia ascultă ! Eu n'am nimic cu doamna asta, dar ce spuseși acum e nesărat.

DIAVOLUL. — (Se scoală). O spui cu gândul de a mă insulta ?

HANS. — (Isbucnind). Da !

DIAVOLUL. — Atunci și tu ești un om cinstit. (Se așează. Hans se uită lung la el).

DIAVOLUL. — Într'osemenea situație numai un om cinstit poate fi de o prostie așa de nemărginită.

SCENA VII.

Cei dinainte, IOLANTA, apoi, ANDREAS.

IOLANTA. — (Iolanta se 'ndreaptă spre Hans fără a se uita spre Diavol). Câte ceasuri sunt ?

DIAVOLUL. — În zece minute e aici !

IOLANTA. — (Supărată). Cine ?

DIAVOLUL. — Bărbatul d-voastră.

IOLANTA. — (Mirată). Va să zică n'ai dormit în scaunul ăsta mai adineauri?!

DIAVOLUL. — Ba da, ba da. Dar «câte ceasuri sunt?» vestește în totdeauna pe bărbat. Femeia își presimte întotd'auna bărbatul cu zece minute mai înainte. De n'ar exista aceste 10 minute, ar fi mult mai multe femei divorțate și mult mai puține uși încuiate (Descue ușa de intrare).

IOLANTA. — (Își ia pălăria). Nu se mai isprăvește comedia asta?

DIAVOLUL. — Eu ași fi vrut să vorbesc și de altele. De vreme, de expoziție, dar unde a fost chip cu Hans!

IOLANTA. — Cum? Hans?

HANS. — (Revoltat). Eu? Eu n'am scos nici o vorbă.

DIAVOLUL. — Cu atât mai limbut a fost în schimb felul tău de a te uita la ceas și de a te îndreptă spre uşe (Iolantei). Se temea, bietul om!

HANS. — De ce?

DIAVOLUL. — Ca nu cumva să pice bărbatul d-voastă în timp ce vă îmbrăcați. Nu eră îngrijat de geaba.

IOLANTA. — Iar?

HANS. — (În acelaș timp). Ce însemnează asta?

DIAVOLUL. — Mă rog, mă rog! Dați-mi voie. Să mă lămuresc. Intră bărbatul! «Așa, iată-mă's și eu! unde-i portretul? Portretul...» (Dă din umeri). Portret nu e. Haas nici n'a pus mâna pe penel. Omul tresare, se nfiioară, tace. I se pune un nod în gât. Cu glas

înăbușit zice : «Foarte bine, dar dacă n'a tras nici o linie, cum se face de te îmbraci acum?» Vă închipuți situațiunea voastră. Amândoi rămâneți inlemniți, într'o încurcătură chinuitoare. Hans bolborosește ceva, dar nu mai folosește la nimic, nu s'a întâmplat nimica rău, dar pocinogul e gata. Și știți care e bănuiala! Bănuiala care se lipește de suflet mai strașnic de cât cleiul de pasăre. (Iolantei). D-voastră plecați pe urmă cu bărbatul D-voastră acasă; dumnealui nu scoate o vorbă tot drumul și numai la simpla întrebare : «Dar de ce taci?» i se scurge sângele din inimă, și când îi vei zice «să luăm o trăsură» o să-l vezi chinuit și sbuciumat de bănuială! Și când...

HANS. — Și când ar fi așa? Nu suntem numai amândoi aici. Ești și tu de față!

DIAVOLUL. — (Cu o răceală ironică). Ei vezi! sunt aici și e'o singură vorbă pot să vă scap de bănuiala lui. Dar eu am o fire ciudată, nebună, pot zice afurisită și mă cunosc eu, sunt în stare să nu spui vorba ceia. Situația: tăcere penibilă. Pe urmă ași zice : «Pardon, îmi pare rău din suflet că am încmerit într'un moment nepotrivit». Mi-ași lua pălăria și binișor m'ași face nevăzut. La nevoie ași putea chiar să mă npletecesc la vorbă...

IOLANTA. — Glumă să fie asta? Prea e de rând.

DIAVOLUL. — Fără îndoială; prea stimată doamnă. Nu numai atât! Sunt corect chiar... Și dacă ar intra acumă bărbatul d-voastră, aș putea constata că nu

s'a tras nici o linioară cu penelul și cu cea mai mare politeță ași putea să vă cer ertare.

IOLANTA. — Ertare, si pentru ce?

DIAVOLUL. — Pentru îndrăsneala de a fi fost, fără voia mea, martor nevăzut la desbrăcarea d-voastră.

IOLANTA. — (Cu un fior ușor). Cine ești d-ta?

DIAVOLUL. — Unul care sosește totdeauna la timp. Nu vin de nicăeri, nu mă duc nicăeri, sunt aici!

IOLANTA. — Asta e o cursă. Ce vrei dela mine? Te agăți cu răutate de o aparență falsă și'ți simt mâna în gâtleej cu toate că ne cunoaștem numai de câteva clipe.

DIAVOLUL. — Un semn al deosebitei mele considerațiuni. Alte cucoane frumoase nu simt, după o cunoștință așa de scurtă, mâna la gâtleejul lor.

HANS. — (Isbucnind). Destul! Mi-am pierdut răbdarea (Merge drept la Diavol care rămâne nemișcat cu capul sus. În acelaș timp intră încetișor Andreas prin ușa de intrare).

ANDREAS. — (În ușă). Croitorul a adus un frac, dar nu-i al D-v.

DIAVOLUL. — Aha, bine. Du'l în iatac.

HANS. — Dar dacă nu-i al meu?

DIAVOLUL. — (Cu o mână face semn lui Andreas să se ducă, cu cealaltă oprește pe Hans care vrea să meargă la Andreas). Dă-i pace, e fracul meu!

HANS. — Cum al tău?

DIAVOLUL. — S'a mototolit în cufăr și l'am dat să'l calce. Am spus croitorului să mi'l aducă aici. Trebuie să mă gătesc, fiindcă deseară sunt poftit

la serată la o cucoană frumoasă, în vila contelui de Schellenburg.

IOLANTA.—(Speriată). Contele nu mai locuiește acolo. L'a numit ambasador și ne-a vândut vila nouă.

DIAVOLUL. — Știu... mi-a spus-o la Paris.

IOLANTA. — Vila o locuim noi... singuri și serbarea are loc la noi.

DIAVOLUL. — Hm... Iar să mă fi înșelat? Cum, nu sunt poftit?

IOLANTA. — (Plecând ușor capul). Ba da... ești poftit.

DIAVOLUL. — Prea stimată D-nă. — Mă întrebați adineauri ce vreau dela d-voastră, asta voiam. Mulțumesc. (Pauză).

IOLANTA. — Dar bărbatul meu...

DIAVOLUL. — O să fie încântat. Viu dela Triest și aduc știri plăcute. S'a încins porumbul. A mucezit în corabie.

IOLANTA. — (Bacuroasă). S'a încins porumbul?

DIAVOLUL. — Ei, tot iubiți pe bărbatul d-voastră. Vă bucurați că s'a încins porumbul?

IOLANTA. — (Cam rușinată). Adică... noi... noi jucăm «à la hausse».

HANS. — Și când se încinge porumbul, ce însemnează?

DIAVOLUL.—Insemnează că soțul frumoasei doamne câștigă multe, foarte multe zecimi de mii de coroane și că dumneaei la cel întâi norișor de fum pune mâna pe bijuteria cea nouă pe care a dorit-o.

IOLANTA. — Și asta știi? Că doresc o bijuterie nouă?

DIAVOLUL. — (Arată pălăria Iolantei). Aveți pălăria nouă... neapărat că trebuie să mai doriți ceva nou spre completare.

IOLANTA. — Ești însurat, de sigur.

DIAVOLUL. — Cătuși de puțin; dar mă pricep în lucruri d'astea. Să vedeți, femeia e ca monoclul. E elegant la purtat, dar vezi mai bine fără el.

IOLANTA. — De ce ponegrești d-ta femeile?

DIAVOLUL. — Fiindcă d-v. voiți să-l însurați pe Hans, eu vreau să-l împiedic.

HANS. — Dar... mă rog...

DIAVOLUL. — Mă rog... mă rog! Un artist nu trebuie să se însoare niciodată. Femeea jură să stea până la moarte alături de bărbat și chiar de a doua zi îi stă în cale.

IOLANTA. — Adevărata femeie, nu!..

DIAVOLUL. — Aici aveți dreptate. Dar adevărata femeie e întotdeauna femeia altuia.

IOLANTA. — Prea ești cinic.

DIAVOLUL. — Nu, practic numai. Poți să șezi liniștit pe spinarea unei tigroaice când e înbuibată de mâncare. Atât numai că trebuie să aștepti până e sătulă. Asta-i unica metodă ca să te poți plimba fără primejdie în codrul mare...

HANS. — Dar ce nevoie să te duci printre tigri când poți să stai frumușel acasă?

DIAVOLUL. — Vezi că tu n'ai rămas acasă. Ai fugit în clipa în care te-ai făcut artist și la slujbu-lița ușoară, la trai tihnit, la morala burgheză și la leafă sigură ai renunțat. Ești drept în mijlocul co-

drului. Trebuie să te lupți... Nu te însura. A, da, nu zic, dacă... (Arată pe amândoi) Splendidă pereche ați fi voi amândoi (Iolanta se scoală. Se întunecă ; în cele din urmă casa e luminată numai de focul dela cămin care arucă o lumină roșie pe fața diavolului.)

HANS. — (Intăritat) Te rog cu tot dinadinsul.

DIAVOLUL. — (Fără a-l asculta) A te scutura din amorțală, iată cheia vieții. Asta n'o știți voi. Tu ești plin de talent și de vigoare... iar femeia asta... caldă și frumoasă.

HANS. — (Din ce în ce mai intăritat). Acum te poftesc foarte serios... Imi îngheață sângele când mă uit la tine... isprăvește odată... De șase ani trăim liniștiți unul lângă altul... Iolanta habar n'are de nimic... și eu... eu... eu sunt...

DIAVOLUL. — Ei? Ce n'ai da tu acuma să te intrerup. (Pauză. Hans lasă capul în jos)

IOLANTA. — Nu știu ce vei fi știind despre noi D-ta care pari a le ști toate. Dar cine'l crede pe Hans în stare de un singur cuget necurat trebuie să fie corupt până în fundul sufletului.

DIAVOLUL. — Și cugetul asta să fie necurat? De sigur, nu. El e căldura, bucuria, lumina vieții noastre ticăloase. Inșă trebuie să'l plătiți, zgârciților. Bețivul pierde din cauza băuturii dar cât timp e beat îi joacă pe dinaintea ochilor numai îngerași albi și drăgălași. Plătește însă plăcerea asta cu bani gheață.

Zahărul roade dintele, dar zahărul a fost dulce. Cântecile frumoase, de care voi astă-zi vă bucurați

au fost plătite cu viața de poeții care le-au cântat. Ridiculă trufie să treci nepăsător pe lângă vin, cântec și femei. Cea mai mică licărire de opaiță vă arată deslușit că merită să piară cineva pentru o fărâamă de căldură și pentru o schinteie de lumină. Viața vă este dată ca să ardeți în flacăra ei. Trebuie să schinteiați, să vă înflăcărați și să călcați peste toate celelalte.... Bine, bine știu, e brutal, e ușuratic ceea ce spun, însă chiar scriptura zice :

Iubiți-vă unii pe alții. Dar voi oamenii prea sânteți nevrăstnici, prea sânteți tineri încă ; abia viețuiți în lume de vre-o câteva milioane de ani acolo. De aceia și cugetul ăsta zămislește numai pustnici, mucenici sau mincinoși. Lăsați minciuna, vă rog, Lumea e a celui deștept, a nemernicului drăgălaș care știe s'o ademenească. Uitați-vă la mine, a mea e lumea și ceea ce vă încredințez eu acum este crezul vostru dobitocesc. Nu prin apă, prin foc te botează această credință. Înțelegi, tinere ? A se iubi pe sine, a se îmbrăca în catifea moale, a sorbi vin dulce, a săruta buze rumene, numai asta amețește. Amețiți-vă copiii, amețiți-vă (s'aude sunând afară cu putere).

IOLANTA. — (După o pauză foarte încet) Bărbatu-meu...

DIAVOLUL. — (Se bate cu ciudă pe genunchiu, și se scotă. Apoi zice cu un ton cu desăvârșire schimbat, rece, ironic și necăjit) Porumbul...

• SCENA VIII.

Aceias, ANDREAS, ALFRED.

(Andreas deschide ușa. Alfred intră. Andreas îl urmează. Alfred se oprește în prag. Hans și Iolanta se scoală.)

ALFRED. — Am întârziat! Acasă grije și iar grije, agentul din Triest nici până acum nu mi-a telefonat... Dar ce stați prin întuneric? (Andreas luminează și ese).

ALFRED. — (Observă pe Diavol) Dați-mi voe, Zanden, mare industriaș. (Diavolul mormăie ceva neînțeles).

IOLANTA. — Un dom foarte curios.

ALFRED. — Incântat. Ei, copii, unde vi-i portretul? Ard de nerăbdare. Ia să-l văd.

HANS. — N'ai ce vedea, fiindcă nu-i nici un portret,

ALFRED. — N'ai pictat nimic? (Se uită la ceas) In mai bine de un ceas și jumătate?

HANS. — Nu! S'a întunecat repede și când am vrut să începem.....

ALFRED. — (Începând a fi gelos) Da, da, dar înainte de a se întuneca? (Pauză, joc).

DIAVOLUL. — (Înaintează) Eu sunt de vină. I-am intrerupt, și pe urmă ne-am trecut vremea stând de vorbă. Dar d-na mi-a răsplătit supărarea pricinuită în chipul cel mai prietenos. A avut marea bună-tate să mă poftească la serata d-sale.

ALFRED. — Da! Mă bucur.

DIAVOLUL. — Și nu vin cu mâna goală. Am vorbit eri în Triest cu regele cerealelor.

ALFRED. — Știu tot. (Oftând ușor) Veste reă, stăm rău! Porumbul s'a încins.

IOLANTA. — Asta'i bine pentru noi.

ALFRED. — Din nenorocire, nu. Pentru întâia oară ți-am ascuns că de data asta n'am jucat *à la hausse*.

HANS. — Ce însemnează asta, a nu fi jucat «*à la hausse*?»

DIAVOLUL. — Insemnează să sapi o groapă ca să cază alții în ea; de altfel pot să te liniștesc. porumbul nu s'a încins.

ALFRED. — (Bucuros) Nu?

DIAVOLUL. — Nu!

IOLANTA. — Cu toate astea ziceai că s'a încins.

DIAVOLUL. — Vorbeam de cazanul vaporului.

IOLANTA. — Dar parcă spuneai că...

DIAVOLUL. — Medicul vaporului i-a interzis să se încingă.

ALFRED. — Sănateți și d-voastră negustor?

DIAVOLUL. — Nu, dar am uneori afaceri, în anumite timpuri și locuri nepotrivite.

HANS. — (Îi intrerupe) Alfred, eu tocmai pe la 11 o să pot veni (Stă de vorbă cu Alfred).

IOLANTA. — (Diavolului) Trebuie să-ți vorbesc. Imediat! Singur (Se uită împrejur) Dar cum?

DIAVOLUL. — Cum? uite așa. (Lui Alfred) Voiți să vedeți ceva fermecător de urit? N'avem decât să ne uităm la schița în cărbune a portretului d-nei soția d-voastră, pe care a făcut-o Hans eri.

ALFRED. — Unde e schița?

DIAVOLUL. — În atelier.

ALFRED. — (Mergând spre atelier). Dar azi de ce n'ai lucrat de loc? Ce-ați făcut atunci? (Dispare cu Hans în atelier; Iolanta îl urmează; Diavolul merge cel din urmă).

DIAVOLUL. — (În sus, Iolantei). Aștept aici (Rămâne în urmă, prin ușa de intrare vine Mizzi).

SCENA IX.

DIAVOLUL, MIZZI.

MIZZI. — Mă ertați.

DIAVOLUL. — Cauți pe maistru?

MIZZI. — (Necăjită) Da.

DIAVOLUL. — (Dând-o valvârtej afară) Așteaptă afară, acum avem mușterii. (A scos-o pe ușa).

SCENA X.

DIAVOLUL, IOLANTA.

IOLANTA. — (Venind în cea mai mare grabă) Voiam să-ți spui.

DIAVOLUL. — Nu-i adevărat!

IOLANTA. — Ce nu e adevărat?

DIAVOLUL. — Ori ce-ai spune, d-ta vrei să vorbești cu mine numai fiindcă te supără că a venit bărbatul d-tale când nu trebuia.

IOLANTA. — Dar crede-mă odată.

DIAVOLUL. — Asta nici o femeie nu poate s'o pretindă

IOLANTA. — Dar eu spui adevărul.

DIAVOLUL. — Atuncia minți mai rău. Și faceți foarte bine voi femeile că mințiți mereu, așa putem să ne mai înțelegem oarecum.

IOLANTA. — (Convinsă) Nu zău, acolo s'ajung, să nu pot gândi și spune de cât ceea ce vrei d-ta?

DIAVOLUL. — Așa de departe nu prea sântem încă, din nenorocire. Prin urmare, ce vrei de la mine?

IOLANTA. — Te rog să nu vii astă seară la noi.

DIAVOLUL. — Aha?!

IOLANTA. — Acum e bărbatu-meu aici, acum mi-a venit inima la loc. — Sunt o femeie fericită, o femeie cum se cade și așa vreau să rămân. Mă jignește tonul d-tale ușurel, vorba d-tale, gândul d-tale. Putea asta tainică cu care te îndreptezi spre o țintă necunoscută mie, mă înspăimântă. Adineaori m'am surprins că mă interesă ce'mi spuneai. Mulțumesc lui D-zeu că bunul și scumpul meu bărbat ți-a întrerupt cuvântarea. A venit la timp.

DIAVOLUL. — Ca punct culminant al cuvântării mele. Te-am observat cu luare aminte. Imi dădeai dreptate.

IOLANTA. — Te rog din suflet.

DIAVOLUL. — Ți-e frică?

IOLANTA. — Nu, dar... (Hotărîtă) Te rog să nu vii diseară.

DIAVOLUL. — (Inclinându-se) Bine, voi veni.

IOLANTA. — Dar dacă te-o pofti bărbatu-meu să nu vii?

DIAVOLUL. — Bărbatul d-tale o să mă poștească să viu.

IOLANTA. — Dar dacă eu, de față cu bărbatu-meu, te-oi pofti să nu vii ?

DIAVOLUL. — Bine, să facem o învoială. Dacă nu mă'i pofti înc'odată, acuș, de față cu bărbatu d-tale, atunci nu voi veni ; dar dacă mă poștești înc'odată să știi că vin.

IOLANTA. — (Respirând) Bine, de data asta ai fost drăguț. Acum iar 'mi-a venit inima la loc.

SCENA XI.

DIAVOLUL, IOLANTA, ALFRED, HANS apoi MIZZI (HANS și ALFRED vin din atelier. DIAVOLUL, imediat îl incurcă pe ALFRED în conversație, în vreme ce HANS, merge la IOLANTA).

IOLANTA. — Mergem ?

ALFRED. — Da, dragă, gătește-te.

HANS. — (Ajută pe Iolanta să se îmbrace). Abia acum bag de seamă ce rea e schița.

IOLANTA. — Nu te uită așa 'la mine, Hans.

HANS. — Chiar dacă nu te-aș privi, tot te văd.

IOLANTA. — (Își acoperă fața cu mâna) N'ai să-mi faci portretul, Hans ! Și acum acasă, acasă. (Merg spre Diavol și Alfred).

DIAVOLUL. — Nu mai spune, represințați aci pe prietenul meu Frebody ?

ALFRED. — Frebody vi-e prieten ?

DIAVOLUL. — Ehe! De douăzeci de ani: am tras chiar la ei în gazdă. când am fost acum în urmă la Londra; știți, cred, că (Face o strâmbătură) se cam clatină dumnealor.

ALFRED. — Nu se poate! Cu toate că sunteți al doilea care mi-o spuneți.

DIAVOLUL. — Tânărul Frebody vrea să se 'nsoare cu o fată de-a lui Fleury-Revarin și toată lumea știe că firma asta e pe pragul falimentului.

ALFRED. — Firește. (Surprins) Și vrea să se încurce cu o asemenea însurătoare?

DIAVOLUL. — Răul cel mare n'ar fi ăsta. Dar ca să se urce acțiunile din nou... ei, dar asta i'o istorie lungă și, din nenorocire, sunt grăbit, am treabă. (Vrea să plece).

ALFRED. — (Îl ține) Vă rog foarte mult! Ce'mi spuneți mă interesează peste măsură. E și pielea mea în joc.

DIAVOLUL. — Altă dată.

ALFRED. — Atunci diseară... Sunteți musafirul nostru, bine înțeles.

DIAVOLUL. — Bine că mi-ați adus aminte (Privind pe Iolanta) Chiar adineauri am rugat pe d-na să mă ierte; uitasem cu totul că trebui să renunț la această plăcere; uitasem cu totul că trebuie să mă întâlnesc astă-seară cu consulul general englez.

ALFRED. — Atunci mâine!

DIAVOLUL. — (Cu 'un gest de mâhnire) Mâine plec până 'n ziuă.

ALFRED. — Trebuie cu toate astea să am informa-

țiunile acelea. Am să te silesc să vii. (Iolantei). Drăguța mea, roagă și tu pe d-l d-r să vie astă seară.

IOLANTA. — (Încurcată) Da, dar dacă afaceri grabnice..

DIAVOLUL. — Nu, tocmai așa de grabnice nu sunt. Poate că cu o mică jertfă din parte-mi....

ALFRED. — Vezi așa !

IOLANTA. — Pentru nimica 'n lume n 'ași vrea ca domnul doctor să ne facă o jertfă.

DIAVOLUL. — (Se lovește peste frunte) Uite acum 'mi aduc aminte că e plecat consulul general. Și dacă țineți d-nă...

ALFRED. — (Iolantei) Ei (Își ia pălăria).

IOLANTA. — (Supunându-se) Atunci faceți-ne plăcerea.

DIAVOLUL. — (Ironic) Mă iertați, scumpă d-nă, n'am înțeles bine.

IOLANTA. — (Resemnată) Vă rugăm să ne faceți plăcerea.

DIAVOLUL. — (Împreunând călcăiele) Primiți călduroasele mele mulțumiri (Sa dă îndărăt, ploconindu-se din răspuțeri).

ALFRED. — (Lui Hans) Tu vii mai târziu ?

HANS. — Da, un negustor de tablouri.

ALFRED. — Las' că-l cunosc eu pe negustorul tău. Și ăsta zice că se 'nsoară.

IOLANTA. — (Curioasă, pe jumătate geloasă) Cum ?

HANS. — O, nu-i nimic.

DIAVOLUL. — Pst ! (Pauză) Parc'a bătut cineva.

ALFRED. — N'am auzit nimic.

DIAVOLUL. — Iar. (Ironic) De sigur, negustorul de

tublouri. (Deschide ușa de intrare) D-ta ești drăguță? Poftim, intră.

MIZZI. — (Intră) Bună seara.

HANS. — Bună seara.

DIAVOLUL. — (Încet lui Alfred) Să fim discreți; să ne facem nevăzuți. (Mizzi se uită incremenită la Iolanta)

DIAVOLUL. — (Iolantei) Negustorul de tablouri.

ALFRED. — (O ia înainte surâzând cu viclenie) Ei, la revedere.

DIAVOLUL. — (Iolantei) D-ta nu râzi?

IOLANTA. — Nu.

HANS. — (Către Mizzi, arătându-i atelierul) Vin imediat, domnișoară!

DIAVOLUL. — D-ră? Nu e rău.

HANS. — Scumpă doamnă! (Iolanta trecând prin fața lui Hans, face un semn din cap și vrea să iasă.)

DIAVOLUL. — (Îi taie drumul) Acum am să mă plătesc de invitațiunea d-tale. În cinci minute dau iar busna aci. Nici nu bănuți cu câtă iscusință o să-mi uit paltonul. (Sărută mâna Iolantei. Iolanta aruncând câte o privire lui Hans și Mizzi, ese. Andreas ajută pe Diavol să se nbrace cu paltonul lui Hans, pe care acesta i l'a dat).

ANDREAS. — Mă rog, asta e haina domnului.

DIAVOLUL. — Tacă'ți gura (Ese) Andreas îl urmează dând din cap).

SCENA XII.

HANS, MIZZI.

HANS. — Nu ți-am spus că am să trec pe la tine? Ce cauți aici?

MIZZI. — Dar, ce 'ți-e rușine de mine în fața lumii?

HANS. — Dacă ți-am făgăduit odată c'am să vin, ce mai vrei?

MIZZI. — Am fost jos la cafenea și m'am gândit în fel și chip... și cu toate acestea (și ia de braț) Ah, dragă Hans, nu fii rău, nu te însura.

HANS. — Imi mototolești gulerul.

MIZZI. — Mai 'nainte nu-mi păsă; dar acum după ce i-am văzut pe ăștia, am început să am bătăi de inimă. Nu te 'nsura!

HANS. — Dar nu mai plânge într'una, fetiço (Desmierdând'o) Te urâtești.

MIZZI. — (Cu o sinceritate drăgălașe) Sunt o proastă, nu-i așa?

HANS. — Da, fetiço. Ei vezi, acum ești cuminte. uite acum îmi placi. Ei acum putem sta frumușel de vorbă liniștiți, să punem la cale însurătoarea mea. Vino'ncea, puicuțo, nu te mai duce! Hai, scoate.. așa. (O ajută să'și scoată jacheta pe jumătate) Fiind-că la urma urmei tu ești a mea... a mea.

SCENA XIII.

Cei de sus, DIAVOLUL.

DIAVOLUL. — (A intrat fără zgomot) Paltonul! *Paltonul* meu trebuie să fie aici, fiindcă servitorul tău, neghiobul, mi l'a dat pe al tău. (Scoate paltonul).

MIZZI. — (Surprinsă) Cum? Va să zică tot e adevărat! Acum s'a sfârșit.

DIAVOLUL. — Pe semne că am nemerit la un eritor de dame.

MIZZI. — (Isbucnește în lacrimi și ese).

SCENA XIV.

HANS, DIAVOLUL.

HANS. — Frumoasă ispravă îmi făcuși! Mulțumese.

DIAVOLUL. — Pentru puțin.

HANS. — (Mojic) Să'ți dea repede paltonul! Nu vreau să te țin.

DIAVOLUL. — (Nemișcat, cu un surâs batjocoritor). S'a rupt agățătoarea. Servitorul tău mi-o coase acuma. Când o fi gata mi'l aduce el... Ei nu, a fost grozav..

HANS. — Ce?

DIAVOLUL. — Cum s'a agățat femeia cea de bărbatu-său la eșire. Ca și cum i-ar fi cerut s'o ocrotească.

HANS. — Om deștept și nu vrei să mă înțelegi. Am văzut pe femeia asta zilnic. ani întregi și nici odată nu mi-a trecut prin minte... și chiar când mi-a trecut... am râs ca sigur de mine..

DIAVOLUL. — Dar uită-te la dânsa, omule, e a ta numai să vrei. N'ai decât să întinzi mâna și dobândești fericirea, mântuirea, marea bucurie a veștii, pe care ți-e lesne s'o apuci. Alții se trudesesc o viață în-

treagă pentru o asemenea femeie... și ție 'ți pică de-a-gata. O comoară găsită.

HANS. — Tocmai d'aia (Gest de a arunca) o comoară găsită!

DIAVOLUL. — Toamna trecută, la 7 Septemvrie țin minte și data, mi s'a întâmplat ceva foarte ciudat. Schimbând hainele găsesc în buzunarul vestei o monedă de aur care cine știe de când stătea uitată acolo: «Uite» mă gândii eu «bani găsiți». Mă uit la ea, o întorc pe o parte și pe cealaltă și cuget: «Oare când te-oi fi uitat eu pe tine în buzunar?» Și pe când o priveam așa, de odată 'mi alunecă piesa din mână și se duce de-adura cine știe unde. Mă aplec după ea, caut și caut, și nu pot s'o găsesc nicăieri. Incep să mă neliniștesc; cum să dispară așa fără nici o urmă? Scotocesc peste tot, nimic; nu pot s'o găsesc. Caut o jumătate de ceas, trei sferturi de ceas, de geaba. Mă necăjesc, îmi fac sânge rău, scrâșnesc din dinți, mă 'nfurii, mișc toate din loc, cu neputință s'o găsesc! Chem servitorul, căutam amândoi până se întunecă. Eram numai o apă de nădușeală, tot trupul îmi tremură de mânie. Trebuie neapărat să găsesc piesa de aur. Totul e 'nzadar. Deodată mă năpustesc și sbier la servitor: «Tu ai găsit-o și ai ascuns-o, hoțule!» El se aprinde și 'mi răspunde mojić. Vreau să'l bat. ochii lui scânteiază, pune mâna pe cuțit, eu pe armă și cu revolverul... cu revolverul ăsta de colea era să acid un om pentru o monedă de aur care nu-mi

trebuia, de care habar n'aveam mai înainte, pe care o găsisem (Pune revolverul pe masă fără intenție).

HANS. — (Incurcat) Eu dăruiesc banii găsiți.

DIAVOLUL. — Apoi și eu ași fi dăruit moneda de aur, dar, vezi tu, mi-a scăpat printre degete. Și după ceea ce ne scapă, după aceea ne repezim. Așa e bărbatul. Și tu ai să fugi după comoara ta găsită, dacă vre-o dată ți-o alunecă printre degete și atunci, aur ticălos! o să-ți pară și ție frumos, strălucitor, vrednic de râvnă.

HANS. — Pentru o monedă de aur găsită să pui mâna pe revolver!

DIAVOLUL. — De aceea femeiușca asta o să-ți fie din ce în ce mai scumpă. O să recunoști cu timpul că dânsa ți-ar fi putut înlesni avântul, că dânsa e căldura, culoarea, că răsufierea ei fierbinte ți-ar fi dat înboldul, o s'o recunoști când ți-o scapă din mână «ași fi ajuns celebru cu tine, un maestru!». Din iubire către artă... Nerozie! Din iubire pentru iubire! Din dragul de a fi dogorit, nimic de sărutări (Apucă șalul întrebuințat de Iolanta) Când te gândești că ăstui șal i-a fost îngăduit să stea pe sânul ei gol!

HANS. — (Incet ca și când ar visa) O pernă de catifea...

DIAVOLUL. — Ochii ca jeraticul mocnind. Diamante învăluite!

HANS. — (repetă incet) Diamante.

DIAVOLUL. — Doi oameni frumoși, asta mărește plăcerea; dânsa e frumoasă, tu ești frumos.

HANS. — (În culmea turburării) Vrei să mă 'nebu-nești? Vrei să mă nenorocești? Taci.

DIAVOLUL. — Iar fricos? Iar mic la suflet. Numai atunci viața e o bogăție, când o risipești.

HANS. — Pentru ce mi spui toate astea?... Pentru ce? Ce vrei de la mine? (Îngrozit) Cine te-a trimis la mine?

DIAVOLUL. — (Cu fața posomorită) Nimeni! Sunt aici.

HANS. — Nu, ți-am spus de o mie de ori... m'auzi? Nu! Ani întregi m'am ferit din calea ei și așa trebuie să rămâie... Aurul găsit nu'l vreau!

DIAVOLUL. — (Stăruitor) Dar dacă ți scapă! Dacă cumva ți-o ia altul?

HANS. — (FuriOS) Cine?

DIAVOLUL. — (Triumfător) Eu! (Pauză).

HANS. — (Îngrijat) Tu?

DIAVOLUL. — Astă-seară! În noaptea asta chiar o să fie a mea. Mă joc cu ea cum imi place... ha... ha... ce petrecere! De *zece mii* de ani n'am mai avut amantă ca asta.

HANS. — Cum ai zis?

DIAVOLUL. — Amantă, am zis. O să se mlădie cum oi vrea eu! Vino diseară pe la dânsa când luminile sunt aprinse și parfumul se răspândește tainic și fii martor cum pot face pe o femeie să cadă în păcat. Mai 'nainte de a cânta cocoșul...

HANS. — Destul!

DIAVOLUL. — Fii martor și ai să te năpustești și tu după moneda ta de aur. În fiecare ceas, pe care nu știi unde l'a petrecut, la mine a fost. Iți hurue

o trăsură pe din'nainte. Inima-ți bate. Cine era în-năuntru? Știi cine! La colțul stradei trece o pereche strâns înlănțuiți. Cine erau ăia? Noi eram! In toate trăsurile noi ne aflăm, prin toate ulicioarele lăturalnice noi ne strecurăm. Veșnic noi amândoi, nedeslipiți, și în dosul fie-cărei perdele unde lumina se stinge deodată, ne strângem în brațe, *noi*, și din cuibul molatec privim la tine în obrazul tău sălbatic pătimaș, trist, desfigurat, în ochiul tău rătăcit și ne lipim unul de altul și ne batem joc de tine.

HANS. — (În culmea întărâtărei) Destul!

DIAVOLUL. — (Ridicând glasul) Rădem de tine, de tine, om posomorît și răsul ei o să fie și mai sălbatec și o să răză ca o femeie, care în beția voluptății, râde.

HANS. — (Scoțând un strigăt) Ah! (Se repede ca fulgerul și ia revolverul după masă).

DIAVOLUL. — (Îl apucă repede de încheetura mâinei. (Pauză). Hans pleacă capul. Își retrage încet mâna. Ia și diavolul mâna de pe revolver. Hans își pironeste privirea pe parchet. În momentul acesta apare Andreas fără zgomot la spatele diavolului cu blana acestuia pe braț. Ușa rămâne deschisă. Andreas ajută pe diavol să se îmbrace și stă lângă ușa. Diavolul își ia jobenul, se duce la masă, ia încet revolverul și l ține în mână. Șoptește apoi c'un zâmbet ușor și trist, cu căldură, părintește). Vezi tinere, pui mâna pe revolver pentru o monedă de aur pierdută.

(Bagă revolverul în buzunar și fără a-și lua ochii dela Hans se duce încet spre ușă. Din prag privește înapoi, ochii lui scânteiază mefistofelicește, apoi iese iute).

Cortina.

ACTUL AL DOILEA

SCENA I.

Vestibul în Vila Zanden. În fund în st: o ușe lângă care se află o scară. La dreapta seră de iarnă cu ușe de sticlă care dă în curte. La dreapta în față o ușă. Chaise-longue, fotoliu, masă cu cele trebuincioase pentru scris. Timpul, același ca în actul I, după miezul nopții. Ușa din fund e deschisă și lasă să se vadă un salon elegant. Din catul de sus se aude încetinel un vals.

ELSA. 4 DOAMNE. 2 DOMNI

(4 Doamne coboară înversunate scările)

ELSA. — Doamnele mele, mi se pare că sunteți și d-v tovarășe de suferințe ale acestor domni și doamne!

I DAMĂ. — E neauzit!

II » — Dar cine e domnul ăsta ciudat?

III » — V'a jignit, va se zică și pe d-v?

ELSA. — Ași vrea să'l văd mai de aproape pe d-nul ăsta.

I DAMĂ. — Să nu faci asta, d-ră; ai să pățești ca și noi.

ELSA. — Numai dacă l'oi lăsa...

II DAMĂ. — O să ai numai neplăceri!

I DOMN. — D-ră Elsa, te sfătuesc să'i dai pace.

II DAMĂ. — Ba lasă! Dacă poate cineva să se măsoare cu uriciosul ăsta, e numai Elsa.

III DAMĂ. — Dânsa ori nimeni.

ELSA. — Știu, știu! Știu ce părere aveți de mine. Eu sânt într'o parte, modernă, obraznică.

II DAMĂ. — Eu n'am zis într'o parte.

III » — Nici eu modernă.

ELSA. — Dar obrasnică, da! (Diavolul apare pe scară)

DIAVOLUL. — (După o mică pauză) N'ași fi crezut nici odată să poată fi așa tăcere, acolo unde sunt cinci femei (mișcare) Mă rog, mă rog, nu vă scuzați. Ați fost așa de delicate și de blajine față de mine.

ELSA. — Oh! să nu crezi că ași pregetă un moment măcar, să-ți spui deadreptul, în față, părerea mea despre asta. Chiar voiam să viu. (Arată stânga).

DIAVOLUL. — Bucură-te c'ai rămas aici; în absența d-tale ți-ar fi mers și mai rău decât mie. S'ar fi vorbit aici de proiectata d-tale iogodnă cu Hans.

ELSA. — A!

DIAVOLUL. — Cu prietenul meu Hans, în spinarea căruia vor să te arunce. (Râsete năbușite, încet către Elsa) Am să'ți vorbesc... între patru ochi.

ELSA. — Aici? (Arată societatea).

DIAVOLUL. — O să fim numai decât singuri.

ELSA. — (Se dă deoparte și așteaptă).

II DAMĂ. — Iar a început! (Ese).

I DOMN. — (Surâzând către Diavol). Bine ai întors'o. Eu n'aş putea. Nu că 'mi lipseşte curajul; nu zău. căci deunăzi nu mai departe, am pălmuit pe un atlet.

DIAVOLUL. — Mişel!

I DOMN. — Poftim?

DIAVOLUL. — Asta nu va mai trece de curaj în ziua de azi. Încearcă d-ta să baţi în public pe un schilod, şi atunci voi crede şi eu în curajul d-tăle.

I DOMN. — (Vrea să răspundă, nu găseşte cuvinte. Se întoarce către o damă şi face o mişcare care înseamnă: «Cu asta n'o scoţi la căpătâi» şi ese pe furiş).

II DOMN. — Aha! şi d-ta eşti liber cugetător! (S'arată pe el). Şi eu!

DIAVOLUL. — Aha! Va să zică eşti liber să cugeţi, dar nu eşti silit s'o faci!

II DOMN. — (Ese. Diavolul se apleacă peste rezemătoarea scaunului şi se uită la I-a Damă... I-a Damă se încurcă din ce în ce mai mult, se scoală încet de pe scaun, caută să treacă pe lângă Diavol, când prin dreapta, când prin stânga, şi ese repede).

DIAVOLUL. — (Către a III Damă arătând pe a IV). Bărbatul d-nei aceştia e negustor de mobile.

III DAMĂ. — Da, cine ți-a spus?

DIAVOLUL. — Toaleta ei. Aşa stofe înflorite se iau numai pentru sofale şi foteluri... Dar nu i-o spune!

III DAMĂ. — (Râde). S'ar putea?! (Se duce râzând la a IV Damă). Ascultă.

DIAVOLUL. — (Elsei). Acuma îi spune.

III DAMĂ. — (Către a IV). Dar făgăduieşte-mi, că n'ai să te superi.

DIAVOLUL. — Acum îi făgăduiește.

IV DAMĂ. — Îți făgăduiesc.

III » — Zise că... (Vorbește mai departe încet).

DIAVOLUL. — Acum o să se supere.

IV DAMĂ. — Nerușinatul!

DIAVOLUL. — Acum o șterge!

IV DAMĂ. — Nerușinatul! (ese).

III DAMĂ. — Ascultă Lili... nu fi copilă... stai Lili. (ese).

SCENA II.

ELSA. DIAVOLUL.

ELSA. — De ce i-ai spus asta?

DIAVOLUL. — Ca să scăpăm de ea.

ELSA. — Dar de ce nu i-ai spus-o chiar d-ta de-a dreptul?

DIAVOLUL. — Ca să scăpăm de amândouă.

ELSA. — Și acum?

DIAVOLUL. — Acum suntem singuri. (Mică pauză. Ambii se privesc).

ELSA. — (Râde): Mă rog, de ce i-ai măturat pe toți de aici?

DIAVOLUL. — Ca să rămân singur cu d-ta.

ELSA. — Și nu te minunezi de loc, că mai sunt aici? Din toți pe mine ai încercat să mă jicnești mai rău. Ah! numai că n'ai izbutit, fiindcă eu am vrut să rămân aci.

DIAVOLUL. — (Ironic). Foarte măgulitor pentru mine.

Sus se dăntează cadrul și D-ta preferi *pas de deux* cu mine.

ELSA. — (Cu ușurință). Nu, nu, cu felul ăsta de convorbire nu mă 'mpac. Cu mine să vorbești ritos, dela obraz, ca pân'acum. Eu, trebuie să știi, sunt un fel de piatră de încercare pentru obrăznicia bărbaților.

DIAVOLUL. — O știi.

ELSA. — Prin urmare, te rog, rămâi cum ești, altminteri o să-mi pară rău că am ales societatea d-tale în locul aceluia magazin de fracuri automate.

DIAVOLUL. — (Ironic). Bine voiți a dispune de mine, prea stimată d-ră.

ELSA. — Poftim! Cu d-ta nu-i chip!

DIAVOLUL. — Sunt robul d-tale prea supus. Fă cu mine ce vrei.

ELSA. — (Sculându-se). Ești necuviincios.

DIAVOLUL. — Și am încheiat-o?

ELSA. — (Repede) Nu! ești prieten cu Hans?

DIAVOLUL. — Da.

ELSA. — În general, scumpul meu domn, eu fracul nu 'l iau în serios. Convorbirile dela bal sunt tot așa de puțin interesante ca și gazetele de eri. Dar d-ta ai îndrăznit să mă faci de răs în fața păpușilor celor decoltate, de aceea am să-ți dau oarecari deslușiri. — Șezi!

DIAVOLUL. — Mulțumesc! (Nu șeade).

ELSA. — Șezi, șezi! Nu e politeță. Îmi place să șează acela căruia-i vorbesc. E mai ușor să ai dreptate față de un om, care șeade.

DIAVOLUL. — (Șeade) Mă rog!

ELSA. — M'ai trecut adineaorea drept ființa pe care vor s'o arunce în spinarea prietenului d-tale Hans. Da ?

DIAVOLUL. — Da.

ELSA. — Bun. Dar nu voi îngădui să răză nimenea de mine, fiindcă eu știu tot; știu hotărit de ce e vorba. Înțelege d-ta ?

DIAVOLUL. — (Vrând să se scoale) Înțeleg.

ELSA. — Stai, te rog. Și nu vreau să mă mai felicite nimeni, iar în spate să-și bată joc de mine, asta n'o sufăr, pricepi d-ta ? Vă cunosc eu. Sunteți o Maffia. Fiecare în parte ar vrea să m'arunce 'n capul acestui tânăr.

DIAVOLUL. — Pardon !

ELSA. — Il iau de bărbat dacă și el mă vrea. Înțelege d-ta ? Il iau de bărbat.

DIAVOLUL. — Asta n'o cred.

ELSA. — Puțin îmi pasă. O să fiu femeia lui.

DIAVOLUL. — Fiindcă m'ai onorat cu încrederea d-tale, am să vorbesc și eu deschis. Așa ceva n'o să se întâmple.

ELSA. — Dar șezi omule !

DIAVOLUL. — Pardon, acum șezi d-ta, fiindcă acum e rândul meu să am dreptate. Eu cunosc pricina ascunsă a acestei însoțiri. D-ta însă... (Un servitor trece prin scenă) Rogu-te.. (Servitorul se oprește). Caută în pardesiul meu și o să găsești un portofoliu mic de piele galbenă... (Servitorul iese) D-ta însă nu cunoști această pricină... sau...

ELSA. — Sau ?

DIAYOLUL. — Sau nu vrei s'o cunoști. D-ta consimți va să zică la ceva...

ELSA. — La ce consimt eu? Fără nici un ocol. Să vorbim pe față. Consimt să fiu femeea unui bărbat care iubește altă femeie. Și vrei s'auzi ceva și mai înspăimântător? Consimt să plec într'o călătorie de nuntă cu un bărbat ce mereu o să aibă în gând și altă femeie căreia o să-i lase singurul lucru pe care un bărbat îl poate da femeii lui: focul dragostei. Vezi, că nu mă cunoști.

SERVITORUL. — (Se întoarce cu portofoliul. Il dă și ese).

DIAYOLUL. — N'ași fi crezut că poate să te turbure astfel lucrul ăsta.

ELSA. -- Să nu-și mai bată joc nimeni. Nimeni să nu-și mai frece mâinele de bucurie. Păpușile în frac și păpușile cu brațele goale să afle, că știu calea pe care vreau s'apuc; că plec mândră și cu capul sus și că'mi dau seamă de hatârul cui 'l dau. Știu totul și cu toate astea am să fiu nevasta lui.

DIAYOLUL. — De ce? (In timp ce deschide portofoliul).

ELSA. — Fiindcă... fiindcă'l iubesc! (Isbucnește într'un plâns).

DIAYOLUL. — Servește-te! (Scoate din geantă o batistă mică de damă, foarte fină și-i dă) Nu mă duc niciodată, unde sunt cucoane, fără portofoliul ăsta. E trusa mea de lacrimi. Găsești aci tot ce trebuie cucoanelor la plâns.

ELSA. — (Ia batista și-și șterge ochii) Il iubesc.

DIAYOLUL. — (In timpul conversației, scoate din geantă felurite obiecte mici de toaletă le dă Elsei: o oglindioară, un

pieptene mic, un puf, și o cutie cu pudră) Va să zică asta e modernismul d-tale mult lăudat!

ELSA.—Nu. Înainte de cadril eram mică fată tânără. Acum sunt femeie bătrână. M'am făcut de râs!. Ce o mai fi de acum?

DIAVOLUL.—Draga mea. Mai înainte de toate nu trebuie să-ți pierzi curajul, trebuie să începi lupta din nou, pe față. Pășește cu îndrăsneală la atac și mai presus de orice cată să fii frumoasă.

ELSA.—Am să încerc.

DIAVOLUL.—Trebuie să ții piept femeii ăștia. Știi ce greu e să intri în luptă cu o femeie. Femeea are în partea ei... Ea a mai încercat... ea a mai fost... ea știe... Vrei acum a s'auzi ceva necuviincios?

ELSA.—(Suspînând încă) Da, da...

DIAVOLUL.—Ea a și săvârșit isprava cea mare.. și-a trecut examenul de capacitate.

ELSA.—Ei, atunci?

DIAVOLUL.—Nu-ți pierde cumpătul. Eu nu sunt omul înduioșerei, dar sunt bărbat din creștet până'n tălpi. Un singur lucru pe lume doboară la pământ chiar pe femeia cea mai frumoasă, cea mai cochetă: e fecioria.

ELSA.—(Își astupă urechile) 'Mi e permis s'ascult ce'mi spui acum?

DIAVOLUL.—Nu. Dar ascultă cu luare aminte. Trebuie să birui. Și acum du-te de danțează cu el. Însă nu te luă dupe femeile măritate, nu cochetă și nu fi modernă.

ELSA.—Ce crezi că nu mi-e groază mie însă-mi

de mine? Dar puteam eu să fiu alt-fel? Ce se face atunci individualitatea mea?

DIAVOLUL. — (Cu un gest de dispreț) Ah, ah.. pleacă mai bine ochii în jos. Rușinează-te singură de frumoșii d-tale grumazi despoiați. Uită-te sfioasă în ochii tânărului. Fă-l să simtă că ești o pradă ce trebuie răpită. Capul sus, fetițo. Nu mai sta așa. Așa! Și dacă vreodată'n viață s'o mai încumetă cine-va să-ți spue: «Ești obraznică»! povestește 'i cum într'o seară te-ai aflat în fața unui bărbat pe care voiai să-l scarmeni puțin și cum pe urmă, în cel mai scurt timp te-ai retras binișor din fața lui așa de micșorată, așa de plouată, așa de scărmanată, în cât domnul acela adânc rușinat a fost nevoit să se întrebe dacă nu e cel mai mare ticălos din lume.. Și asta cam cu drept cuvânt. (Petrece pe Elsa până la scară. Hans apare sus).

SCENA III.

ELSA, DIAVOLUL, HANS.

ELSA. — (Cu o mișcare bruscă întoarce spatele lui Hans care intră) Va se zică să nu fiu obraznică?

DIAVOLUL. — Nu.

HANS. — (Coboară treptele) Aici ai fost, d-ră Elso?

ELSA. — (Coboară ochii) Da.

HANS. — De ce te-ai retras tocmai aci?

ELSA. — Aveam nevoie să fiu singură. Cine mă caută, mă poate găsi și aici.

HANS. — Pari foarte tristă.. Ai vre-o supărare?

DIAVOLUL. — (Șoptind Elsei) Zi : nu.

ELSA. — Nu.

HANS. — Ce s'a 'ntâmplat? (Dă cu ochii de Diavol)
Aha! Da. Acuma pricep totul.

DIAVOLUL. — Să nu crezi cumva că eu am supărat-o

HANS. — (Mai aproape de Elsa) Ce frumoasă ești așa
Felul d-tale obișnuit de a fi, nu'ți șade bine de loc.
Uite acum ai nemerit. Acuma mai că'mi vine să te
mângâi și să nu te superi, dar parcă te-ași lua pe
genunchi, să te dizmerd ca pe un copilaș.

ELSA. — (Rușinată) Hans!

DIAVOLUL. — Mă iertați, dar trebuie să prezint res-
pectele mele gazdei. (Pleacă repede).

ELSA. — (Ia loc cu Hans în dreapta scenei) Cine'i omul
ăsta? Mi-e frică de el.

HANS. — Un pretins cunoscut, care ține cu or ce
preț să facă pe prietenul meu. Un filosof neuraste-
nic. Să nu mai vorbim de el. Mă bucur că te văd
așa. In atmosfera asta stricată, înăbușitoare, nu ți
se pare, că aerul de aici, pe ziua de azi e neobici-
nuit de cald și dogoritor?

ELSA. — Da, da. Ca și cum ar bate un vânt fier-
binte, sălbatec, Sirocco. Parcă m'apasă ceva.

HANS. — Nici odată n'ai vorbit așa. Îmi face plă-
cere să insuflu curaj unui copil fricos.

DIAVOLUL. — (Apare din nou sus pe scară, conducând
pe Iolanta la braț. Ei coboară și merg în partea stângă
a scenei. Diavolul tușește cu intenție).

SCENA IV.

PRECEDENȚII, DIAVOLUL, IOLANTA.

IOL. — Nu, poate ar fi mai bine să nu tîrburăm tînăra pereche.

DIAVOLUL. — Dar cine-o să se ocupe de ei? (Sed ambii în st:)

ELSA. — Uite Iolanta! De sigur vei fi vrînd să'i vorbești.

HANS. — Să vorbim mai bine de d-ta... Azi nu mă interesează nimic altceva de cât... (Vorbesc mai departe încet).

IOL. — Uite colo au început să se înțeleagă...

DIAVOLUL. — Se poate. Te supără cum-va?

IOL. — Ce-ți trece prin minte?

DIAVOLUL. — Vrei să pleci?

IOL. — Nu, nici de cum. Mă bucur că rodul semănat o să încolțească în curînd. (Vorbesc mai departe încet)..

ELSA. — Vorbesc de noi.

HANS. — Și dacă. Să ne bucurăm că putem fi o clipă singuri.

ELSA. — De ce te uiți mereu într'acolo?

HANS. — Din întâmplare. (Vorbesc mai departe încet).

IOL. — Dar lasă'i în pace odată. Va se zică, tot ai venit, îndărătnicile!

DIAVOLUL. — Nu fără scop. Am făcut azi după amiazi o fîgăduială cutezătoare.

IOL. — Și anume?

DIAVOLUL. — M'am prins să'ți întorc capul astă seară.

IOL. — Cui i-ai făgăduit?

DIAVOLUL. — Lui Hans. Vrei să știi ce a zis?

IOL. — Și ți-a dat voie?

DIAVOLUL. — Trebuie să știi că răspunsul lui m'a cam incremenit. N'o să ți'l spun acuma... Poate mai târziu. De ce te uiți mereu într'acolo?

IOL. — Intâmplător! (Brusc, schimbă vorba) Grozavi ochi ai d-ta. (Vorbesc încet mai departe).

HANS. — Nici odată nu mi-ai părut așa de blândă.

ELSA. — Simt că am devenit alta.

DIAVOLUL. — Azi, dupe amiază nu erai așa de rumenă. Acum ești frumoasă.

IOL. — Poate fiindcă mă aflu lângă cine-va, pe care bine nu'l pot pricepe, dar care e un bărbat, un bărbat în toată puterea cuvântului.

DIAVOLUL. — Ce frumoasă te face mărturisirea asta, dar cât de frumoasă ai fi atunci când ar trebui s'o tăinuești.

HANS. — În tot'd'auna când iubim, ni se pare că e pentru cea din urmă oară, dar numai dragostea din urmă ni se pare că e cea d'întâi.

ELSA. — N'am fost îndrăgostită nici odată; de două ori mi-am pierdut iluziile.

DIAVOLUL. — Un succes la prima vedere.

IOL. — Ai dreptate... fiindcă prima vedere într'adevăr... fără 'ndoială.

HANS. — Iluzii, da... da... iluziile sunt iluzii.

DIAVOLUL. — De aceea sunt dușmanul declarațiilor.

IOL. — Cu drept cuvânt... fiindcă declarațiile sunt...
cu toate că e chestie de gust...

ELSA. — Da. Așa sunt crescute fetele în ziua de azi.

HANS. — Fără-ndoială... Educația noastră este...
a dreptul vorbind... într'un chip... foarte ciudat.

IOL. — Nu trebuie uitat..

HANS. — Într'un chip foarte ciudat.

ELSA. — (Căreia nu i-a scăpat că Hans s'a uitat tot
impul la Iolanta, se scoală brusc, lovește în masă și zice)
Du-mă în salon, mi-am dat cadrilul al doilea.

HANS. — (Se scoală în acelaș timp) Așa!

ELSA. — (Aproape plângând cu grabă) Să mergem,
să mergem. (Se'ndreaptă spre scară; Hans o urmează,
după ce a trecut prin fața Iolantei).

IOLANTA, — Ce, nu ești în salonul de danț?

ELSA. — Tu nu vezi?

IOLANTA. — Atunci grăbește-te drăguță.

ELSA. — Nu pot suferi danțul, dar azi am să danțez
toată noaptea, numai în necazul unor anumite
persoane, chiar de mi-ași toci picioarele danțând.
(Sfidează pe Iolanta cu privirea).

IOLANTA. — (Face un pas înainte, ca și cum ar vrea
să'i răspundă la fel).

HANS. — (Vine între amândouă, ia brațul Elsei și o
urcă pe scară).

SCENA V.

IOLANTA, DIAVOLUL.

(Conversația de pân'acum tărăgănită, ținută într'un ton de prefacere se schimbă într'una vioae și rășboinică. Dialogul urmează repede și agitat)

IOLANTA. — Ai auzit'o ?

DIAVOLUL. — Am.

IOLANTA. — Asemenea cuvinte ! Să'și îngăduie ! Se simte ? (Repede) Hans o iubește.

DIAVOLUL. — Domol. Acuma am să'ți spun ce mi-a răspuns Hans astăzi după amiazi.

IOLANTA. — Când te-ai legat să...

DIAVOLUL. — (Afirmă din cap) Când i-am făgăduit să te prind în laț. (Mică pauză) A vrut să mă împuște.

IOLANTA. — (C'o bucurie ascunsă) Hans ?

DIAVOLUL. — Cu mâna lui. Cu revolverul ăsta (Arată arma) I l'am luat.

IOLANTA. — Din pricina mea a vrut să te omoare ?

DIAVOLUL. — Cu arma asta, cu 6 focuri.

IOLANTA. — (Ca sus) A vrut să te omoare din pricina mea, și adineaori a putut să rabde, să privească liniștit cum d-ta 'mi șopteai la ureche, cum eu mă plecam spre d-ta, cum mâinele noastre s'atingeau cum... A, e îndrăgostit, nu încape nici o în-
doială.

DIAVOLUL. — (Indicând pe Iolanta) Mă rog, la ce bun să omori pe cineva pentru o femeie ?

IOLANTA. — Pentru că mă stimează, mă respectă.

Și d-ta, de sigur, i-ai spus despre mine niște lucruri... pentru asta chiar îți sunt recunoscătoare ; dar că-și plac unul altuia e limpede.. e limpede că-și plac, că au să se iubească..

DIAVOLUL. — E de mirare cum te indignează, că isbutește planul d-tale cel mai scump,

IOLANTA. — Crezi c'a isbutit ?

DIAVOLUL. — Nu știu, dar știu un mijloc prin care ne putem încredința pe deplin.

IOLANTA. — Care ?

DIAVOLUL. — Indată. Azi dupe amiază 'mi zâmbea un glonț de revolver, fiind că i-am împărțait lui Hans, că am să-ți cuceresc inima. Asta'i dragoste ! Nu'mi umblă mie cu stimă și cu respect, nu vezi că stima trage cu gloanțe ? D-ta pretinzi că Hans iubește pe mititica. Eh ! să ne spue el singur care din noi are dreptate.

IOLANTA. — (Protestând) Oh !..

DIAVOLUL. — Mă rog.. mă rog.. știu ! știu că toate astea te interesează numai fiind-că planul acestei căsătorii a pornit dela d-ta și că la urma urmei, trebuie să te bucure dacă !.. cum să zic... dacă creațiunea asta isbutește. Trebuie să te intereseze, nu e așa ?

IOLANTA. — Sigur.

DIAVOLUL. — Ei, să ne spue chiar Hans, ce a fost adevărat ? Atentatul de azi după amiazi or plecarea de adineauri. Ne'am înțeles ?

IOLANTA. — Cum, adică ?.. Să-l întrebăm ?

DIAVOLUL. — Nu.

IOLANTA. — Să'l spionăm ?

DIAVOLUL. — Nu.

IOLANTA. — Atunci ?

DIAVOLUL. — Sistemul meu nu dă greș, trebuie să'l primești fără condiții.

IOLANTA. — ... ? !

DIAVOLUL. — Foarte simplu. Te-am întâlnit mai 'nainte pe lângă scară într'o mantie cu trenă lungă.

IOLANTA. — Da.

DIAVOLUL. — Pune-ți mantia aceea, dar trebuie să te învălui bine într'insa, așa ca să ți se vadă numai vârful pantofilor. Coboară-te apoi jos, și fără să te mai ocupi d-ta, fără să-l întreb, o să se dea el singur pe față. E de ajuns să fii aici.

IOL. — Ciudată propunere, dar și d-ta mă privești așa de ciudat că mă supun, fără să te mai întreb. Ochii dumitale scânteiază din când în când, de ai crede că judecata întregii omeniri pândește în dosul lor.

DIAVOLUL. — Așa de puțin mă prețuiești d-ta ?

IOL. — Acum îndată să?...

DIAVOLUL. — Indată. Să spui că ți-e frig.

IOL. — (Intărâtată). Dar dacă declară că...

HANS. — (Apare sus pe scară).

DIAVOLUL. — (Fără a se întoarce) Vine ! Iute !

IOL. — (Cu hotărâre) Da. Bine. (Nervoasă 'și apucă coada rochei și cu grăbire ese furioasă).

SCENA VI.

HANS, DIAVOLUL.

HANS — (Coboară repede scara) Cine se strecură acum pe aici?

DIAVOLUL. — Pe aici?

HANS. — Când intrai s'a furișat cine-va afară. A vrut să se ferească de mine?

DIAVOLUL. — N'a fugit nimeni de lângă mine! (Își aprinde o țigare) Drăgălașe ființă fetița aceea.

HANS. — Da. (Pauză).

DIAVOLUL. — Ești indispus?

HANS. — Eu? Nu. Dar nici prea vesel nu sunt. Și de ce aș fi?

DIAVOLUL. — (Intinde port-țigarul lui Hans) O țigară?

HANS.—(Morocănos) Nu, mulțumesc. (Pauză apăsătoare)

DIAVOLUL. — Dar de ce ești așa de îmbufnat?

HANS. — (Gata pe ceartă) Ești curios! Poți s'o afli dacă vrei.

DIAVOLUL. — Nu, eu nu sunt curios de felul meu.

HANS. — (Nervos) Eu sunt foarte dispus, să-ți spui.

DIAVOLUL. — Atunci taci! (Se întoarnă spre a pleca).

HANS. — Nu, nu vreau. Sunt uimit de schimbarea ce s'a săvârșit cu tine. (Privind ceasul) Numai în 5 ceasuri. Pe mine mă supără lucrul ăsta. Să nu crezi că sunt necăjit din pricina ei. Pe d-na aceea o lăsam cu desăvârșire afară din cauză

DIAVOLUL. — Absolut.

HANS. — Am venit aci cu hotărârea fermă și ne-strămutată, să cer pe mititica de nevastă.

DIAVOLUL. — (Îi întinde mâna. Hans o refuză) Vezi, asta mă bucură.

HANS. — Incuviințezi ?

DIAVOLUL. — Sunt încântat ; iată însfârșit o idee sănătoasă.

HANS. — (Îi fixează).

DIAVOLUL. — Ei, ce e ?

HANS. — (Se apropie amenințător de el) Ascultă ! D-na care a fugit adineauri de aici, a fost desigur Iolanta.

DIAVOLUL. — Ești copil ! (Privește 'n jos ca un om surprins asupra faptului) Și adică de ce ar fi fugit ?

HANS. — Te porți ca un băețandru nevârstnic.

DIAVOLUL. — (Pune ochii 'n pământ) Ce vrei să zici ?...

HANS. — Că nu ești cavaler, dragă doctore.

DIAVOLUL. — Cum vine adică vorba asta ?

HANS. — Ia-o cum poțtești. Un om care nu e în stare să ascundă o taină, nu se poartă cavalarște. De alt-fel nu e vina ta.

DIAVOLUL. — (Cu un gest ca și cum și-ar recunoaște o prostie) Na ! Iar o făcui ! Prost sunt ! Dar fiindcă știi totul .. (Cu grije) Ce mi-ai spus adineauri despre căsătoria ta, a fost serios și bine chibzuit ? E o hotărâre neclintită ?

HANS. — (Afirmă din cap).

DIAVOLUL. — Pe cinstea ta ?

HANS. — (Îi întinde mâna)

DIAVOLUL. — N'ai idee ce mulțumit sunt. Respir însfârșit că am găsit un om cuminte și chibzuit că

ruia pot să mă destăinuesc, dar dacă o întorci pe urmă?

HANS. — Nu, zău nu! Pe mine nu mă mai privește. Dar ca unul ce am să mă 'nsor, aş dori natural să pot afla meșteşugurile voastre.

DIAVOLUL. — Să n'o doreşti. Cine cunoaşte şurubăria mişeliei, puţin îi lipseşte să nu fie mişel.

HANS. — (Nervos, se vede cum îl chinuete spaima). Ei, şi cu Iolanta?

DIAVOLUL. — Care? (Ocolind) Hm!

HANS. — Gata...???

DIAVOLUL. — (Afirmă din cap).

HANS. — Dar bărbatul?

DIAVOLUL. — Surd, orb, mut.

HANS. — (Cu o durere rău stăpănită). Azi după prânz la mine, ziceai...

DIAVOLUL. — O femeie îngrozitor de desfrănată! Sau poate şi îngrozitor de nevinovată, ceea ce nu mi-ar veni la socoteală, căci ar trebui să cred că un soi de influenţă hipnotică... şi asta nu e de loc măgulitor pentru noi. Înţelege tu.

HANS. — Pricep.

DIAVOLUL. — Straşnică femeie! Fantastică, îndrăzneată, nebună. Cutezanţa ei 'mi înghiaţă sângele! Caută primejdia, fără să se gândească. O sărutare după uşa în faţa căreia se află bărbatul său, şi acum ne-am sfătuit, când ai intrat tu, şi a fugit ea (înclinându-se afirmativ) căci ea a fost.

Hans. — Ei, ei! (iute).

DIAVOLUL. — Un gând disperat! I-am spus: tu

primești azi lume. Sunt aici toți. Directori de bănci, deputați, avocați, profesori, cu nevestele lor, o sută trei-zeci de persoane a căror stimă e chestiune de viață pentru tine. Nu e așa că sunt atâția?

HANS. — Mai departe, mai departe.

DIAVOLUL. — I-am spus, dute 'n odaea ta și acolo îmbracă-te, îmbracă-te, până ce 'i rămâne numai cîmăntaua pe tine. Nimic altceva. Numai pantofii și ciorapii i-am încuviințat, incolo nimic. Pe urmă să te întorci aici.

HANS. — (Îngrozit). I-ai spus tu asta?

DIAVOLUL. — Da.

HANS. — Și ea?

DIAVOLUL. — A plecat și o să se 'ntoarcă iar acasă numai decît. Pentruca în mijlocul acestei mulțimi să înveselească pe alesul ei cu o glumă divină. Așa am s'o plimb prin salon.

HANS. — Ce?

DIAVOLUL. — Numai eu știu cum și acum știi și tu. Gînd disperat! Isvorît chiar în prima zi! Cîmăntă talentată!

HANS. — (Izbucnind). Minți!

DIAVOLUL. — (Prefăcându-se speriat). Ah!

HANS. — Minți nerușinatule!

DIAVOLUL. — Așa, va să zică mi-ai întins o cursă? Iubești pe femeea asta?

HANS. — Da, o iubesc! (Strigă tare). Da, o iubesc! Și cu toate astea, cu toate astea mă 'nsor cu cealaltă!..

DIAVOLUL. — Ah!

HANS. — Am ascultat minciunile tale sfruntate și am văzut cum se desfată în ele firea ta perversă. Și sate de oameni ca tine defaimă femeile nu din îngâmfare, ci numai din plăcerea de a minți. Și fiind că din pricina ta m'am dat pe față, mincinos cutezător, ca pe un hoț prins asupra faptului, eși!

DIAVOLUL. — (El privește serios, c'o ironie covârșitoare și punând mâna pe revolverul ce are în buzunarul pantalonilor). Ai fi în stare acuma să mai pui odată mâna pe revolver, dar cu cel mai mare respect îți atrag atenția că acum se află în mâna mea.

HANS. — Afară 'ți zic!

DIAVOLUL. — (Se dă înapoi din fața lui).

HANS. — Nu mă dau înlături dela nimic. (Înaintează amenințător spre Diavol care nu i cedează încă pasul, urcă vreo câteva trepte pe scară, apoi se uită deodată la ușa închisă din st. sus, care se deschide. Diavolul își înalță fruntea sus și privește triumfător pe Hans)

DIAVOLUL. — Uite-o! (Adâncă tăcere. Cei doi bărbați rămân o clipă muți pe loc. Se dă înapoi pe scară ca și cum ar face front în fața Iolantei, care intră. Ea scoboară cu capul sus. Se aude în surdină un vals vienez).

SCENA VII.

HANS, DIAVOLUL, IOLANTA, apoi ALFRED.

IOL. — N'am schimbat pân'acum nici o vorbă cu d-ta, Hans.

HANS. — (Cu ochii pironiți la mantie). Ce'i asta?

DIAVOLUL. — O mantie de seară?

IOL. — Lumea petrece cât se poate de bine. Tineretul danțează cu atâta furie, că parcă ar fi cel întâi bal pentru fete și cel din urmă pentru d-ni.

DIAVOLUL. — E ca un soi de beție, de amețeală în aer. Curios, că 'n mijlocul veseliei generale, numai Hans pare a fi trist.

IOL. — Trist ?

HANS. — Nu, sunt așa de vesel, cum n'am fost în viața mea.

IOL. — Îmi pare bine.

HANS. — Sunt de două-zeci de ani, sunt un copil, un smintit.

DIAVOLUL. — Uite, uite !

HANS. — Îmi vâjje sângele. Ași vrea să beau, să m'amețesc.

IOL. — D-ta, Hans, care în viața d-tale n'ai pus în gură o picătură de vin...

HANS. — Da, dar astăzi fac tot lucruri neobiciuite. Așa, nici de logodit nu m'am mai logodit pân acum.

IOL. — Și astăzi ?

HANS. — Mă logodesc.

DIAVOLUL. — Eu l'am și felicitat chiar. Ce fată de soi...

HANS. — Îmi înalț un idol, pentru ca în el să mă iubesc pe mine însumi. Ce e idolul în sine decât piatră, lemn, smoală sau chiar o sdreanță oarecare. Toate sunt sdrențe...

DIAVOLUL. — Nu prea ești vesel, vād !

HANS. — E numai amărăciunea sfârșitului vieței

de flăcău. Te scuturi de cea din urmă picătură de
venin și apoi te așteaptă iubirea feciorelnică.

IOL. — Bravo !

HANS. — E neplăcut să placi la toată lumea !

IOL. — Hans ! Nu se poate să nu fi băut ceva.

HANS. — Slavă D-lui, eu nu mai plac !

DIAVOLUL. — Astăzi e pus pe gâlceavă. Și cu mine
fost tot așa de aspru.

HANS. — Ai să răcești, de ce nu-ți scoți mantia ?

DIAVOLUL. — Se vede că i-e frig doamnei..

IOLANTA. — Da, mi-e frig.

DIAVOLUL. — Cine nu te-ar cunoaște, ar crede că
'o lepezi, fiindcă e așa de frumoasă și scumpă.

IOLANTA. — Ia să lăsăm mantia în pace, (Lui Hans)
Te-a distrat bine mititica.

HANS. — Foarte bine.

DIAVOLUL. — E un adevărat farmec să stai să-i
brivești.

IOLANTA. — Eu nu știu. D-voastră nu vă e frig
de loc. Pe mine mă trec fiori.

DIAVOLUL. — Aha, tocmai ce spuneam acum.

HANS. — Frig ? Aici e cald, chiar foarte cald.

IOLANTA. — De ne înțeles ! Mie mi-e frig !

DIAVOLUL. — Poate că nu ești destul de gros im-
brăcată. Ar fi o neprevădere.

IOLANTA. — Mai curând ori mai târziu, bagi de
seamă că toată dulceața vieții se datorește nepre-
vederii.

HANS. — Și îndrăzneala 'ți pare dulce ?

IOLANTA. — Ce poate să te intereseze pe d-ta? Ai fost poate vreodată îndrăzneț?

HANS. — Va să zică, nu vă temeți de loc de mine?

ALFRED. — Un complot?

DIAVOLUL. — Nuu !..

ALFRED. — Unde ai ajuns cu Elsa ?

HANS. — (Vrea să scape cât mai repede posibil de Alfred și convorbind cu el îl scoate din scenă, urcând scara).

IOLANTA. — (De cealaltă parte a scenei). Ce i-ai spus despre mantia mea?

DIAVOLUL. — Nici o vorbă. I-am vorbit numai despre ce e dedesupt.

IOLANTA. — Nu te'oi fi apucat... Nu te-oi fi apucat să spui că...

DIAVOLUL. — Ce lucru?

IOLANTA. — Era așa de întăritat... îmi vine să cred că... Nu i-oi fi spus cumva că sub mantia asta... Ci răspunde odată!

DIAVOLUL. — Ai ghicit.

IOLANTA. — Dar bine, e grozăvie!

DIAVOLUL. — Mă rog, fără supărare. La cea d'întăiu aluzie, ai priceput foarte bine ce a trebuit să-ți spun și asta ți-a făcut plăcere.

IOLANTA. — Îndrăznești? Dacăș fi presupus numai că...

DIAVOLUL. — Dar bine, ai fi putut numai decât, la prima aluzie să-ți lepezi mantia, sau cel puțin s'o desfaci... Mai poți s'o faci și acuma, dar n'ai s'o faci!

IOLANTA. — Ești sigur că nu ți-am ghicit intenția, chiar mai nainte de a-mi pune mantia?

DIAVOLUL. — Oh !

IOLANTA. — Ce crezi, că nu e-am priceput numa decât ?

DIAVOLUL. — Ai ghicit ?

IOLANTA. — Sigur.

DIAVOLUL. — Intr'un cuvânt, d-ta te găsești acum în fața noastră.. așa cum te-am sfătuit eu, ori așa.. cum bănuiește el.

IOLANTA. — Acuma poți să-ți dovedești arta ! Ghicește !

HANS. — (Apare ca o furtună sus pe scară).

IOLANTA. — D-re, brațul d-tale !

DIAVOLUL. — Cu plăcere !

IOLANTA. — Nu vii cu noi, Hans ?

HANS. — Nu. Dar nici d-ta n'ai să pleci.

IOLANTA. — Ce ai zis ?

HANS. — Să rămâi aici..

DIAVOLUL. — Ce 'nsemnează asta ?

HANS. — Așa vreau. Trebuie să m'ascuți.

DIAVOLUL. — Poftim !

HANS. — Poți să rămâi și tu ! Iți poruncesc și ție să rămâi.

DIAVOLUL. — Dar asta e ?...

IOLANTA. — Doctore, ia-mă de aici, nu mă simt bine.

HANS. — Nici un pas ! (Muzica nu se mai aude) Să ne răfuim !.

IOLANTA. — (Face un pas)

HANS. — Nu mă sili să te ating.

IOLANTA. — Indrăznești să pui mâna pe mine ? E smintit, de sigur !

DIAVOLUL. — Și chiar de n'ar fi smintit..

HANS. — Leapădă-ți mantia !

IOLANTA. — Nu !

HANS. — Leapădă-ți mantia !

IOLANTA. — Te rog, apără-mă !

DIAVOLUL. — (Vine între ei)

HANS. — Să știi bine că mor.. (întinde mâna spre
umerii Iolantei)

DIAVOLUL. — (Parează mișcarea, apucă mâna lui Hans)

IOLANTA. — De ce nu l'ai lăsat ?

DIAVOLUL. — Fiind că în momentul de față, d-nă,
nici eu singur nu mai știu ce e cu toaleta d-tale..

IOLANTA. — D-re, ajută-mi să-mi scot mantia.

DIAVOLUL. — Nu îndrăznesc.

HANS. — Eu da !

IOLANTA. — Nu !

DIAVOLUL. — (Uimit se scarpină uluit în cap. Ambi
stau nemișcați)

IOLANTA. — Oh ! bărbații !

ALFRED. — (Apare la ușe, sus) Ierta-ți d-lor ! Exce-
lența sa vrea să plece. Vino dragă.

IOLANTA. — Viu ! Te rog Alfred, scoate-mi mantia !

ALFRED. — Cu plăcere, scumpa mea.

IOLANTA. — Să mergem ! (Ese repede cu Alfred)

HANS. — (Se uită incremenit după ea) Ce fuse asta ?

DIAVOLUL. — (La cea dintâi mișcare a lui Hans, a și
pus mâna în buzunar pe revolver scoate repede arma și
ca fulgerul de iute o îndeasă în mâna dreaptă a lui Hans).
Ia seama e încărcat.

HANS. — (Face o mișcare violentă, dar iute se oprește la

umătate, ca și cum n'ar ști cé să facă cu el. Lasă să-i cadă încet mâna, revolverul îi scapă pe fotoliu, pleacă capul)

DIAVOLUL. — Dacă nu i-ași fi pus acuma în mână revolverul cu care ar fi putut să mă impuște, ar fi fost în stare să-mi cârpească o palmă.

(Ese prin scară)

SCENA VIII.

HANS, ELSA, apoi DIAVOLUL, UN SERVITOR.

HANS. — (A rămas incremenit pe loc în timp ce Elsa vine.)

ELSA. — (Imbrăcată de plecare se oprește lângă ușa. Incet)
Vreau să-mi mai iau odată rămas bun de la d-ta.
S'a sfârșit serata.

HANS. — (S'a întors la primele cuvinte și strigă) Copilă scumpă și draguță! (Se duce s'o sărute)

DIAVOLUL. (Vine liniștit în mijlocul lor, se oprește)

SERVITORUL. — (Vine grăbit din dr. Elsei) D-ră, mușna d-voastră v'așteaptă jos în vestibul.

HANS. — Să te petrec! (incet, incet)

DIAVOLUL. — (Servitorului) Du-te cu d-lor și bagă-le seamă să nu cadă d-ra în zăpadă! (Vără revolverul în buzunar).

IOLANTA. — (Vine grăbit pe scară. Înaintează ca o furtună spre masă și s'aruncă într'un scaun)

SCENA IX.

DIAVOLUL, IOLANTA apoi ALFRED.

IOLANTA. — Sistemul d-tale s'a adevărit.

DIAVOLUL. — Ce ai de gând ?

IOLANTA. — (Într-un condei) Vreau să scriu o scrisoare. Poți vedea către cine.

DIAVOLUL. — (Citește scrisoarea) D-lui Hans.. da ?
Îi scrii ? Ce anume ?

IOLANTA. — Deslegarea. Musafirilor le-am spus că nu mă simt prea bine; dar și fără asta sunt gata să plece, sunt 4 ceasuri. Am să'i scriu să nu mi se mai arăte înaintea ochilor, cât o trăi. Să plece ! Numai decât. Nu vreau să'l mai văd nici odată, fiindcă...

DIAVOLUL. — Fiind că'l iubești.

IOLANTA. — (Spăimântată) Nu ! (Câtând ași veni în fire) Nu ; din contra trebuie să-ți mulțumesc. Ești un om răutăcios ; dar cel puțin, ești om deștept. Mi-ai făcut un mare serviciu. De aceea 'ți iert toate. (Moaie condeiul) De-ași ști mai curând scrisoarea în mâinile lui.

DIAVOLUL. — Am să te mai ajut încă odată.

IOLANTA. — În ce fel ?

DIAVOLUL. — Vreau să duc până la capăt aceea ce am început. N'ar fi rău să-ți dictez eu scrisoarea. Sunt mai liniștit decât d-ta. D-ta n'ai să fii destul de aspră și de hotărâtă la sfârșit !

IOLANTA. — Crezi ?

DIAVOLUL. — Scurt, aspru, neînduplecat.

IOLANTA. — (Cu o hotărîre bruscă) Dictează-mi!

DIAVOLUL. — Aşa precum vrei d-ta, tăindu'i or
ce nădejde.

IOLANTA. — Da, asta vreau.

DIAVOLUL. — Pentru vecie.

IOLANTA. — Pentru vecie.

DIAVOLUL. — Scrie! Prea onorate domn!

IOLANTA. — Prea onorate domn!

DIAVOLUL. — Purtarea D-tale neauzită mi-a do-
vedit că d-ta îndrăzneşti să visezi aavea braţele
mele albe. Ideea asta nu mă mai părăseşte, şi sunt
silită, împotriva voinţei mele, să mă gândesc la d-ta.
O patimă brutală te-a mânat să te încumeţi a'mi
smulge hainele de pe mine; şi totuşi ceva parcă
'mi şopteşte: dragoste a fost! Deci nimic alta nu'mi
mai rămâne decât să'mi reazăm bietul meu cap de
pieptul tău, căci o sărutare a ta...

IOLANTA. — (Cearcă să protesteze cu o privire)

DIAVOLUL. — (Cu o energie care curmă or ce replică)
O sărutare a ta este mântuirea. Văd în acest moment
buzele tale, tremurând de nerăbdare, mă dau aproape
tot mai aproape.. ia ce'i al tău. Hans.. ia.. veghiază
noaptea asta! Fii streaja sufletului meu chinuit, să
simt cum departe, pe deasupra ăstui oraş uriaş, care
doarme 'n pace, se ţintesc asupra mea ochii tăi ar-
zători. Asupra mea care te aştept plângând, înfio-
rându-mă, adorându-te. Rămâi cu bine!

DIAVOLUL. — (A stat rezemat de speteaza fotoliului şi

a spus Iolantei ultimele vorbe pe șoptite la ureche, acum se depărtează).

IOLANTA. — (Pleacă capul pe hârtie, apoi tresare ca dintr'un vis) Ce am scris ?

DIAVOLUL. — O scrisoare aspră și hotărîță.

IOLANTA. — Scriam și mi'era rușine de calea, în spre care mă îndrumai. Am fost curioasă să încerc de sunt în stare să mă împotrivesc. N'am putut. Mâna mea se supunea fără voie condeiului. Ai fost mai viclean decât mine.

DIAVOLUL. — (Ia scrisoarea și o vâă în plic).

IOLANTA. — (Surprinsă) La ce ?

DIAVOLUL. — Ca să trimit scrisoarea la adresă.

IOLANTA. — Nu crezi cum-va că.. Știi bine că n'am vrut să scriu scrisoarea asta.

DIAVOLUL. — Femeile nu vor uneori aceea ce scriu ; dar scriu întotdeauna aceea ce vor.

IOLANTA. — Scrisoarea nu era pentru dânsul, era pentru mine ! (F. turburată) Ar fi o...

ALFRED. — (Vine coborând scara) Ei bravo ! așa da. Oaspeți de ăștia 'mi plac. Toți ceilalți și-au luat tălpășița și el tot mai ține de urît nevastei mele, sărăcuța de ea.

DIAVOLUL — (Punând scrisoarea în buzunar) Nu'i de mirare că într'o societate așa de plăcută am uitat și loc și timp.

ALFRED. — Mai bem un cogniac. Așa, fără mof-turi.. «*en famille*».

DIAVOLUL. — Mulțumesc, nu. Am de făcut azi, până'n ziuă o vizită importantă. Stimată d-nă (întinde

mâna lui Alfred) Sunt vesel că am petrecut o seară așa de frumoasă în casa d-tale.

ALFRED. — Plăcerea e pentru mine !

DIAVOLUL. — (Se 'nclină în tăcere, face câțiva pași pe scară).

IOLANTA. — (Înfrișată că Diavolul se depărtează cu scrisoarea, abia 'și înăbușe un țipăt).

DIAVOLUL. — Ați dorit ceva ?

IOLANTA. — Colo eră o foaie de hârtie. Nu cumva întâmplător ați luat-o d-voastră ?

DIAVOLUL. — Colo ? Vorbiți de reclama aceea ? Dacă credeți că poate interesă pe bărbatul d-stră ?

IOLANTA. — Nū ! Dacă a fost numai o reclamă...

DIAVOLUL. — (Salută pe Alfred, apoi pe Iolanta, urcă, apoi se întoarce, mai face un salut și ese repede).

SCENA X.

IOLANTA apoi ALFRED mai târziu SERVITORUL apoi
DIAVOLUL.

ALFRED. — A fost o seară cumplită, drăguța mea. Mă uitam la tine și vedeam că te-a obosit. Ai șters-o englezește.

IOLANTA. — Da.

ALFRED. — Și acum ești încă turburată, dar îți șade bine. Așa ași vrea să te văd întotdeauna ca și cum abia azi ai înflorit pentru întâia oară...

IOLANTA. — (Se reazemă de masă).

ALFRED. — Ești obosită ?

IOLANTA. — (Afirmă din cap)

ALFRED. — Tu ești nevastica mea dulceși draguță ?

IOLANTA. — Da.

ALFRED. — Dulce. (O sărută)

IOLANTA. — Ah, te rog...

ALFRED. — Patru trecute. Aide fetițe, scoate-ți toaleta asta de gală și tușt în pătuț ! (Vrea s'o sărute) Da ?

IOLANTA. — Te rog, lasă-mă, sunt foarte nervoasă.

ALFRED. — Obrazu'ți arde ca focul.

IOLANTA. — Alfred !

ALFRED. — Bine, bine.. m'am dus ! Tu rămâi aici ?

IOLANTA. — Da.. vreau să.. Lasă-mă te rog.

ALFRED. — Cum vrei, fetițe !

UN SERVITOR. — (Intră)

IOLANTA. — Ce vrei ?

SERVITORUL. — Să sting lumina, d-nă ?

IOLANTA. — Da, stinge tot.

SERVITORUL. — (Aduce o lumânare din seră, apoi stinge).

ALFRED. — Mai cuminte ar fi să te culci ! (ese)

IOLANTA. — Mai cuminte ar fi să te culci !

DIAVOLUL. — (Se vede prin geamurile serei. Stă pi-ronit și privește în scenă)

IOLANTA. — (Scoate un țipăt) Nu ! (Se aruncă într'un fotoliu).

Cortina cade

ACTUL AL TREILEA

(Decorul dela Actul I)

DIAVOLUL, ANDREAS.

(La ridicarea cortinei Diavolul e 'n scenă. Andreas lângă ușa de intrare)

DIAVOLUL. — Ce vrei?

ANDREAS. — Să anunț pe d-na.

DIAVOLUL. — Ce fel de d-nă?

ANDREAS. — O d-nă adevărată.

DIAVOLUL. — Ce poștește?

ANDREAS. — Să vorbească cu d-nul. Eu i-am spus că d-nul a fost la bal azi noapte și că nu s'a sculat încă. A zis că are s'aștepte.

DIAVOLUL. — O cunoști pe d-na asta? A mai fost pe aci?

ANDREAS. — Niciodată.

DIAVOLUL. — Poștește-osă între. (Andreas ese Elsa intră)

ELSA, DIAVOLUL, apoi MIZZI.

DIAVOLUL. — Aha!

ELSA. — Nu, zău, d-ta ești pretutindeni. Ce ești d-ta aici? Vreun secretar, ceva?

DIAVOLUL. — Un prieten bun, nimic alt. E o întâmplare, că ai dat peste mine aici, dar mai întâi, bună ziua.

ELSA. — Bună ziua! Nu mi s'a spus că e cineva, n'aș fi intrat, dar fiindcă ești numai d-ta, pot să rămân.

DIAVOLUL. — Era Hans, s'a întors abia astăzi acasă.

ELSA. — Știu.

DIAVOLUL. — Să-l pregătesc pe Hans la această veste plăcută?

ELSA. — Nu. Am să-l aștept, și să mă uit ce mai e prin odaie, fiindcă până acum n'am fost niciodată aici.

DIAVOLUL. — Știu.

ELSA. — De unde?

DIAVOLUL. — Dela servitor. Poate să rămâie o taină pentru servitor că o d-nă vine zilnic aici, dar că o d-nă vine pentru întâiași dată, asta nu i se poate ascunde.

ELSA. — Mă simt cam rușinată că am venit singură.

DIAVOLUL. — Și asta o știu.

ELSA. — De unde?

DIAVOLUL. — De la servitor. Mi-a spus d-na de afară, e o d-nă adevărată.

ELSA. — Am băgat de seamă că i-am părut astfel. Servitorul ăsta e primul bărbat care mi-a vorbit cum se cuvine să se vorbească unei femei cumsecade.

DIAVOLUL. — Atunci te-a luat drept o cocotă. Tocmai de aceea s'a înșelat.

ELSA. — Eu m'am înșelat, fiindcă nu el pare a fi servitorul de aici.

DIAVOLUL. — Ba da, el e servitorul, dar fiindcă nu e ofițerul stărei civile...

ELSA. — ???..

DIAVOLUL. — Unei fete tinere numai doi oameni pot să-i deschidă ușa unui flăcău: Servitorul, sau ofițerul stării civile. Alegerea e chestie de gust.

ELSA. — Iți atrag atenția că odată am pălmuit pe un domn cu care mă lăsase singură o prietenă, și care m'a sărutat.

DIAVOLUL. — Și eu îți atrag atenția d-tale că am sărutat odată pe o d-nă cu care mă lăsase singur un prieten, și care m'a pălmuit.

ANDREAS. — (Apare).

DIAVOLUL. — Andreas caută in pardesiul meu un portofel mic de piele galbenă. (Andreas ese)

ELSA. — Nu te teme, astăzi nu plâng.

DIAVOLUL. — Oh, eu mă tem numai de femeile care râd. (Andreas aduce portofelul) De ce ai venit aici?

ELSA. — Vreau să-mi fac portretul, și de aceea am să viu aici în toate zilele.

DIAVOLUL. — Vrei să vii aici în toate zilele și de aceea îți faci portretul.

ELSA. — D-ta te joci cu cuvintele.

DIAVOLUL. — Ai știință d-ta că mai e o d-nă care vrea să vie aci în toate zilele, ca să-și facă portretul?

ELSA. — Știu, și de aceea viu și eu. O să vedem acum pe care o s'o nemerească mai bine.

DIAVOLUL. — Parcă aveai cu mult mai puțin curaj eri.

ELSA. — Eri stam încă la gânduri. Acum iusă

m'arunc în luptă. Sfatul d-tale a fost bun, frumos și cinstit.

DIAVOLUL. — Dă-mi voie, protestez.

ELSA. — De ce ?

DIAVOLUL. — Pentru că nu se cade, ca un om cinstit să dea asemenea sfaturi unei fete tinere.

ELSA. — Cum așa ?

DIAVOLUL. — D-ta prea erai grăbită azi noapte și n'ai voit să ascuți sfârșitul sfatului meu, și sfârșitul ar fi fost cam așa : «D-ta nu ești destoinică pentru o astfel de luptă».

ELSA. — De ce nu ? N'am destulă minte și destulă inimă ?

DIAVOLUL. — Ba da ; ai și minte și inimă. Intru-nești în d-ta virtuțile filosofului și ale leului. Numai că ai inimă cât un filosof, și minte cât un leu.

ELSA. — Ce să fac atunci ?

DIAVOLUL. — Spune drept, ai știință de...

ELSA. — D-ta întrebi curat ca un judecător de instrucție.

DIAVOLUL. — Nu, fetițo, ci d-ta răspunzi întocmai ca o acuzată. Scoală-te, dragă d-ră, eu am să șed fiindcă vreau să ai d-ta dreptate. Știi că Hans e îndrăgostit de Iolanta ?

ELSA. — Mă mai întrebi ? E singurul lucru pe care îl știu sigur.

DIAVOLUL. — Atunci pricepi de asemenea că tot ce ai mai cuminte de făcut, e să te dai în lături din drumul lor. Trebuie să renunți !

ELSA. — Da, dac'aș putea să renunț.

DIAVOLUL. — Asta se'nvață.

ELSA. — De la cine? Cum să fac!?

DIAVOLUL. — Sunt femeii care în fiecare ceas renunță la câte un bărbat.

ELSA. — De ce soi de femeii îmi vorbești d-ta?

DIAVOLUL. — Să nu'mi desprețuiți pe femeile căzute. Noi bărbații de la dânsese învățăm a săruta, și numai dela dânsese puteți voi femeile învăța cum trebuie să vă purtați cu noi. S'aveți respect, fetițe, de femeile căzute, căci ele reprezintă știința, tradiția. Ele păzesc focul veșnic, și nu fecioarele z'eiței Vesta.

ELSA. — Unde să găsească eu o asemenea profesoară?

DIAVOLUL. — Ei da, pentru o fată e lucru greu, Dar însfârșit om vedea. În viața noastră, cea dintâi femeie pe care o întâlnim, a și făcut primul ei pas greșit: e doica noastră. Mai trăește doica d-tale?

ELSA. — Doica mea a fost femeie cinstită.

DIAVOLUL. — M'așteptam la răspunsul ăsta. Aveți o servitoare drăguță?

ELSA. — Nu, frate-meu de abia are un an.

DIAVOLUL. — Rău, foarte rău. Ia stai, c'am găsit! Am să te trimit imediat la școala renunțării. — Dar bine Mizzi de ce aștepti în tindă, fetițe; ci vino înlăuntru, aici e cald și bine! (Aduce pe Mizzi înlăuntru.

DIAVOLUL. — (Tușește) Hm! hm! Da. da! — (Ese stânga fredonând).

SCENA III.

ELSA, MIZZI

MIZZI. — Așteptați pe pictor, d-nă?

ELSA. — Da.

MIZZI. — Și eu. I-a tras un chef azi noapte, și după chef el totdeauna doarme mult.

ELSA. — Da?

MIZZI. — Da. Când omul n'a dormit mult, trebuie pe urmă să doarmă mult.

ELSA. — Da.

MIZZI. — Da. Vreți poate să vă faceți portretul?

ELSA. — Aș vrea.

MIZZI. — Trebuie să știi că eu cunosc pe toate d-nele cari obicinuesc să vină p'aici. Aici sunt ca acasă. Eu sunt modelul! Eu nu plătesc să mă facă, d-v aveți un cap de Lenbach minunat d-nă.

ELSA. — Imi spui mereu d-nă, sunt încă d-ră.

MIZZI. — Mă ertați. Eu nu mai sunt d-ră, și cu toate astea nici d-nă nu sunt. Mă chiamă Maria. Dar d-nii pictori îmi zic totdeauna Mizzi. Mizzi... fără alt nume.

ELSA — Pe mine mă chiamă Elsa.

MIZZI. — Am mai auzit eu numele d-v. d-ră, sunteți de familie bună... știu ce va să zică asta; odată am apucat și eu timpuri mai bune, mai 'nainte de a fi nevoită să muncesc.

ELSA. — A!

MIZZI. — Ei, dar nu face nimic. Am intrat după

ăceea la teatru, la cor, și acolo am avut nenorocirea să fac cunoștință cu 'n spițer, cu 'n locotenent, și cu 'n jurnalist. Jurnalistul eră băiat frumos, făcea niște poezii. Il chemă Schiller.

ELSA. — Schiller.

MIZZI. — Da, dar Moritz!

ELSA. — Îngrozitor!

MIZZI. — Eu te cunosc pe d-ta!

ELSA. — De unde?

MIZZI. — Din nume, știi cine ești. Ce D-zeu, sunt modelul de aici. Eu sunt de ai casei. Eu dau rufe la spălătoreasă.

ELSA. — Și... nu fură spălătoreasa?

MIZZI. — Nu, dar spală cu clor. Eu știu tot ce are în gând pictorul.

ELSA. — Și te interesează tot ce'l privește pe pictor?

MIZZI. — Da, sigur. Dar de acuma n'am să mai fiu modelul lui.

ELSA. — De ce nu?

MIZZI. — Fiindcă se 'nsoară.

ELSA. — Dar tot pictor rămâne și 'nsurat. Modelele să'i trebuiască și atunci.

MIZZI. — Da, dar când ai îngrijit odată de rufe, și pe urmă să stai numai să pozezi, te doare... te doare oare cum.

ELSA. — Ți-e drag pictorul?

MIZZI. — A, e băiat drăguț,

ELSA. — Iți face portretul acum?

MIZZI. — A nu! Acum face numai peisagii și portrete mari de industriași.

ELSA. — Prin urmare acuma n'ai venit aici ca model.

MIZZI. — Ba eu tot ca model am venit. Noi astele totdeauna ca modele venim la pictor. E vina lui că nu se poartă cu noi ca pictor.

ELSA. — Mă rog. mă rog d-ră, asta nu mă privește cătuși de puțin.

MIZZI. — Dar bine, dragă d-ră, dacă eu sunt așa de sinceră cu d-ta, poți și d-ta să fi cu mine! N'am voit, ferească D-zeu, să te jignesc.

ELSA. — Știu eu, dar...

MIZZI. — D-ta pari a fi deșteaptă, ce D-zeu, eu știu foarte bine că ai să te măriți cu pictorul.

ELSA. — Te rog!

MIZZI. — Ei na, dacă te aprinzi numai decât... Eu n'ași putea fi supărată pe d-ta, și eu, mă rog, am fost mai ceva odată, înainte de a fi silită să muncesc.

ELSA. — Iartă-mă dacă am spus poate ceva care... Dar întâlnirea asta neașteptată m'a făcut cam nervoasă, și...

MIZZI. — Și eu eram nervoasă înainte de-a fi nevoită să'mi agonisesc traiul.

ELSA. — Ia să vorbim amândouă în liniște...

MIZZI. — Da, chiar trebuie. Eu sunt o fată foarte bună. Eu știu mai de mult că pictorul... și el e suflet bun... Fiind-că eri la plecare am plâns, i s'a făcut milă, și, înainte de a se duce la bal, a mai venit pe

la mine.. în frac.. în frac da.. dar eu am spus că nu sunt acasă. Dacă s'a sfârșit, sfârșit să fie!

ELSA. — Te-a iubit?

MIZZI. — L-am iubit.

ELSA. — Ei, ș'acuma?

MIZZI. — Acuma de... îndată ce unui bărbat îi abate de alta, n'ai ce să-i mai faci. Aici merge ca la gară. Stă gara și așteaptă și trenul vine. Pe urmă pleacă trenul și gara nu aleargă după el. Dacă'i o gară mică, atunci trenul nu stă decât o clipă, și pe urmă... vine alt tren.

ELSA. — L'ai iubit și poți să vorbești ast-fel?

MIZZI. — Nici vorbă că l'am iubit. Eh! trebuie să fii practică, dragă d-ră. Eri seara am stat și m'am gândit... m'am gândit bine de tot, și acuma încetul cu încetul am să mă deprind cu gândul că nu se mai poate să vie la mine... Până ce oi ajunge să mă stăpânesc și să nu'mi mai pese de nimic. O, eu îi doresc numai bine.

ELSA. — Atunci de ce ai mai venit iar aici?

MIZZI. — Pentru-că... pentru că dau în gropi de proastă ce sunt. Aseară eram foarte cuminte, și azi iar m'am prostit.

ELSA. — (Zărește pe masă portofoliul galben scoate din el batista). Dragă d-ră?

MIZZI. — Noroc numai că'mi viu iar în fire, nu'l mai aștept! Mă due, și nu mai viu de-acum. Câte ceasuri sunt, dragă d-ră?

ELSA. — Sunt aproape trei.

MIZZI. — Să mă grăbesc atunci, fiind-că am treabă.

la 3 și $\frac{1}{2}$. În ulița de-alături șade un pictor tânăr, un băiat plin de talent, care expune acum pentru întâiași dată.

ELSA. — Te pictează și pe d-ta?

MIZZI. — Da, i-am pozat de vre-o câte-va ori. Dar astăzi... vine spălătoreasa. Adio d-ră. (Ese dreapta)

ELSA. — (Se uită dupe ea. Diavolul apare în pervasul ușei) D-ră așteaptă! Vii și eu! (Ese repede)

SCENA IV.

DIAVOLUL, ANDREAS.

DIAVOLUL. — Ei, ce e cu ceaiul? Aveți rom în casă?

ANDREAS. — Da, mă rog.

DIAVOLUL. — Adu și rom deajuns. S'a sculat d-nul?

ANDREAS. — Chiar acuma.

DIAVOLUL. — L'a căutat azi cine-va înainte de prânz?

ANDREAS. — Fata din casă de la d-nul Zanden a fost pân'acuma de trei ori aici.

DIAVOLUL. — Ce voiă?

ANDREAS. — Intrebă dacă s'a sculat d-nul profesor. I-am spus că tot doarme și că am poruncă strașnică să nu'l scol înainte de 3.

DIAVOLUL. — Bine. Grăbește-te dar cu ceaiul (Ese st)

SCENA V.

ANDREAS, IOLANTA.

(Sună din nou. Andreas ese pe ușa de intrare. Apoi intră Iolanta. Andreas o urmează)

IOLANTA. — Acasă-i d-nul ?

ANDREAS. — Da d-nă.

IOLANTA. — Servitoarea mi-a spus că tocmai la 3 o să se scoale. Acum sunt 3 punct.

ANDREAS. — S'a sculat de 5 minute.

IOLANTA. — De când s'a întors acasă a vorbit cu cine-va ?

ANDREAS. — Nu, n'am avut voie să'l deștept.

IOLANTA. — I'a dat cine-va vre-o scrisoare ?

ANDREAS. — Nu.

IOLANTA. — Slavă D-lui. Spune'i că sunt eu și că aş dori să'i vorbească numai decăt.

ANDREAS. — Fiți bună d-nă să mai aşteptați vre-o câte-va minute, abiă a început să se îmbrace, dar dacă poștiți, pot să vestesc pe d-l d-r.

IOLANTA. — Care doctor ?

ANDREAS. — Care a fost după prânz cu d-v aici.

IOLANTA. — Ce, e 'năuntru ?

ANDREAS. — Da.

IOLANTA. — Sunt pierdută. Ai fost acum in iatac ?

ANDREAS. — Da. Ii ajut totdeauna la îmbrăcat.

IOLANTA. — N'ai băgat de seamă dacă cumva d-l

d-r a dat profesorului o scrisoare ?.. o foaie de hârtie. un bilet ?

ANDREAS. — Se preà poate, dar eu nu știu. Fiindcã de câte ori veneà d-rul eu eșeam din odaie.

IOLANTA. — Roagã'l pe d-l d-r să vie numai decât până aici, dar nu'i spune că eu 'l poftesc.

ANDREAS. — Indată. (Se duce repede în atelier)

SCENA VI.

IOLANTA, DIAVOLUL, VOCEA LUI HANS. ANDREAS

DIAVOLUL. — (Intrã) D-ta ești d-na care dorește să-mi vorbească numai decât ?

IOLANTA. — Da. Eu.

DIAVOLUL. — La poruncã. Știi bine că pentru d-ta ori când..

IOLANTA. — Înainte de toate răspunde-mi la o întrebare ! Tremur și abia îndrăznesc să.. D-re ! Uită-te în ochii mei.

DIAVOLUL. — I-am dat'o, da.

IOLANTA. — Ah ! (Andreas aduce ceaiul)

DIAVOLUL. — Colo, te rog. Așa, mulțumesc. (Andreas ese)

IOLANTA. — Și.. a citit'o ?

DIAVOLUL. — Da.

IOLANTA. — D-ne !

DIAVOLUL. — După ce a citit'o și-a afundat capul în perne și a plâns.

IOLANTA. — A plâns.

DIAVOLUL. — Bărbații cari plâng, nu pot să'i sufăr.

IOLANTA. — Vream să'l împiedec de a primi scrisoarea. Vream să'i vorbesc eu cea dintâiu, azi. Vream să'l rog să mi-o dea înapoi fără a o deschide, în cazul când scrisoarea i-ar fi ajuns în mână. Am venit prea târziu.

DIAVOLUL. — N'ai venit prea târziu, numai că eu am fost mai înainte aici.

IOLANTA. — Mă 'ntreb zău, dacă poate fi luată viața în serios. Fericirea sau nefericirea atârnă dacă ai sosit cu 5 minute înainte sau după ora 3.

DIAVOLUL. — Așa e.

IOLANTA. — A plâns.

DIAVOLUL. — De.. fericire.

IOLANTA. — Nu îndrăznesc să'i vorbesc, și cu toate astea simt că trebuie. Aș vrea să fug din fața lui, și totuș trebuie să stau. Nu pot.. nu pot.. ce s'o mai alege cu mine!

ANDREAS. — (Vine din dr: și ia ciainicu) Vine îndată D-nu Hans.

DIAVOLUL. — Nu vreau să vă supăr.

IOLANTA. — Nu, nu vreau să pleci.

DIAVOLUL. — Nu pricepi că acum nu mai pot să rămân?

IOLANTA. — Rămâi. Acum nu trebuie să mă lași singură cu dânsul. Trebuie.

DIAVOLUL. — De față cu mine iar n'o să puteți vorbi. Aș fi o piedică.

IOLANTA. — Am să'i vorbesc cinstit și pe față.

Vreau încă odată pentru cea din urmă oară să'l rog din suflet.

VOCEA LUI HANS. — (Din atelier) Andreas.

DIAVOLUL. — Vine!

IOLANTA. — Stai pe aproape!

DIAVOLUL. — Sunt colo. De cumva ai nevoie de mine, n'ai decât să mă chemi. (Ese dr:)

SCENA VII

IOLANTA. HANS.

HANS. — (Intră) Ar trebui acuma să cad în genunchi ca să mă ierți, să mă ierți pentru tot ce am făcut azi noapte.

IOLANTA. — D-rul e în camera de alături, Hans; m'am purtat într'un chip nesocotit, dar n'am putut să mă stăpânesc.. trebuia să aflu, să știu... dacă mă iubești, după cum nădăjduiam în fiecare ceas, din zi și.. din noapte.

HANS. — Iolanta.

IOLANTA. — Câte nu s'au petrecut în aste 24 de ore.. și totuși să 'ncercăm să ne mai spunem odată ceeace eri d'ipă prânz ni am spus unul altuia, să 'ncercăm dacă unul altuia ne mai putem întinde în cinste mâna.. dacă avem puterea să reînoim tristul nostru jurământ pe care atâta timp l'am ținut. Hans m'am învoit la astă glumă ușuratică, numai ca să-ți poți citi în fundul sufletului. N'am altă dorință, dar

scump am plătit momentele acelea, și acum, și acum nici măcar nu mai am puterea să repet ceea ce spuneam adineaori; să ne întindem mâna cinstit.. sunt pierdută! Hans! te iubesc!

HANS. — Iolanta!

IOLANTA. — Doctorul e acolo! Te-a mirat cuprinsul scrisorii mele?

HANS. — Care scrisoare?

IOLANTA. — Nu te mai preface. Vrei să rămâi discret până la sfârșit. Vorbește sincer și pe față. Nu mai am de ce să mă rușinez.. când am scris scrisoarea, abia îmi dădeam seama de ce fac, și m'am căit amar, după aceea... acum nu mai simt nici o căință... acum sunt mândră.. Femeile nu vor, aceea ce scriu; dar scriu totdeauna aceea ce vor. Vino Hans! Să citim împreună scrisoarea.

HANS. — Nu știi de nici o scrisoare. Mi-ai scris?

IOLANTA. — Ce spui?

HANS. — N'am primit nici o scrisoare.

IOLANTA. — Cum, n'ai scrisoarea mea?

HANS. — Nu, desigur că nu.

IOLANTA. — Atunci dar... Doctore!

SCENA VIII.

IOLANTA, HANS, DIAVOLUL (Apare în ușe)

IOLANTA. — Scrisoarea mea... scrisoarea mea...

DIAVOLUL. — Stimată D-nă! Te rog de o mie de ori să mă erți, am uitat să dau scrisoarea. Aș

putea aduce o scuză, că sunt scrisori, cari nu trebuie predate neapărat...

IOLANTA. — Acuma curat, că nu mai știi cine e omul ăsta.

DIAVOLUL. — Dar pot să i-o dau acum. (Întinde scrisoarea lui Hans)

IOLANTA. — Nu! Nu vreau.

HANS. — Sunteți stăpână pe ea, stimată d-nă!

IOLANTA. — Rupe-o! Arde-o! (Aruncă scrisoarea în cămin, se vede arzând)

DIAVOLUL. — Aș fi nemângâiat, dacă uitarea mea v'a adus vreo neplăcere.

HANS. — Poate ești grăbit?

DIAVOLUL. — Trenul meu pleacă de abia la 4. Da, da, mă duc. Încă odată te rog să mă ierți, stimată d-nă. Așa se întâmplă când nu-ți dai seama ce lucru important ți s'a încredințat. Dacă ași fi putut presupune că scrisoarea aceea poate stârni asemenea crize sufletești..

HANS. — Scrisoarea coprindea numai niște informațiuni fără importanță, asta trebuie s'o știi tu foarte bine.

DIAVOLUL. — Ai deplină dreptate.

HANS. — Să nu pierzi trenul.

DIAVOLUL. — Rămâi cu bine. Stimată d-nă, încă odată vă rog să mă ertați. (ese).

SCENA IX.

IOLANTA, HANS apoi DIAVOLUL.

IOLANTA. — De ce nu ți-a dat scrisoarea la timp ?
Un an din viață aș fi dat să nu fi ars.

HANS. — Dar bine ce era în scrisoare ?

IOLANTA. — Tot ce știi acuma. Tot ce ți-am spus
mai adineauri.. Și acum se preface colo în cenușe !
Intăia mea scrisoare de dragoste.. Mărturisirea plină
de fiori, pe care ași fi vrut s'o citească împreună cu
tine. Ah ! de ce nu mai am scrisoarea aceea, să mă
poți amăgi citind-o încă odată căci nu mai vreau să
fiu lîmpede Hans ; în lături orice judecată, Hans !
(Intră Diavolul grăbit)

DIAVOLUL.—(Cu un geamantan de călătorie) Sunt foarte
distrat pe ziua de azi ! (Scoate o scrisoare din buzunarul
hainii) Inchipuește-ți că adineaori i-am dat lui Hans
niște socoteli în loc de scrisoarea d-tale. (Dă Iolantei
scrisoarea).

IOLANTA.—(Rupe coperta scrisorii și recunoaște scrisul ei)
Asta e ! Hans ! Hans ! (Ese în atelier).

DIAVOLUL. — (Singur) *Voilà !*... (Ese dreapta.)

(Cortina cade)

BIBLIOTECA TEATRULUI NAȚIONAL

NUMERILE APARUTE :

1. **Wilhelm Mayer-Förster.** — Heidelbergul de altă dată.
  2. **Emile Augier.** — Notarul Guérin.
  3. **Björnstjerne Björnson.** — Un faliment.
  4. **I. Florescu.** — Sanda.
  5. **N. Gogol.** — Revizorul.
  6. **Frantz Molnar.** — Diavolul.
  7. **N. Pandele.** — Ultimul vlăstar.
  8. **Ludwig Fulda.** — Prostul.
  9. **Sofocle.** — Electra.
  10. **Schiller** — Don Carlos.
  11. **Calderon.** — Judecătorul din Zalamea.
  12. **P. Locusteanu.** — Nevasta lui Cerceluș.
  13. **W. Shakespeare.** — Regele Lear.
  14. **Carlo Bertolazzi.** — Zile de Sărbătoare.
  15. **Brieux.** — Brândușa.
-

Biblioteca Teatrului Național

De câțva timp mișcarea teatrală interesează tot mai mult cercurile românești. Lucrări noi se impun atențiunii generale. Ziarele deschid loc tot mai larg rubricii teatrale. Toate aceste sînt semne îmbucurătoare pentru cultura noastră națională.

in schimb însă lipsește cu desăvârșire o publicațiune, care să pună la îndemâna publicului românesc, cel puțin lucrările de teatru mai curente ::

Institutul Grafic „Minerva“ și de Editură ::
spre a dovedi încă odată spiritul său de inițiativă pentru folosul obștesc, a hotărât în urma unei convențiuni speciale cu direcțiunea Teatrului Național să editeze toate lucrările admise în repertoriul lui, și să le pue la îndemâna tuturor în condițiunile cele mai modeste.

[2,00]